

**LÄÄNE-VIRU MAAKONNA
RAHVARAAMATUKOGUDE
2022. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Põhilised tegevussuunad	3
1.1 Juhtimine	4
1.1.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:	4
1.1.2 Eelarve	5
1.1.3 Projektid.....	5
1.2 Personali koosseis, juhtimine ja areng	6
1.2.1 Ülevaade täienduskoolitusest	7
1.2.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused	9
1.2.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised	10
1.2.4 Erialahariduse omandamine	11
1.2.5 Töötajate tunnustamine	11
1.3 Raamatukogu haldusjuhtimine	11
1.3.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	12
1.4 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas.....	12
2. Kogud komplekteerimine ja töötlemine	13
2.1.1 Raamatu komplekteerimine.....	16
2.1.2 Perioodika komplekteerimine	16
2.1.3 Auviste komplekteerimine	17
2.2 inventuurid, mahakandmised	17
3. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	17
3.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	18
3.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.....	18
3.3 RVL teenindus.....	22
3.4 Laste- ja noorteteenindus	22
3.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine	22
3.4.2 Laste- ja noorte raamatukogu kasutamine.....	23
3.4.3 Laste- ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine.	24
3.4.4 Laste- ja noorteüritused	25
3.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused	27
3.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	29
3.6.1 kohalikul tasandil	32
3.6.2 riiklikul tasandil.....	33
3.6.3 rahvusvahelisel tasandil.....	33
3.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele	34
3.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	34
3.9 Andmebaasid.....	35
4. 2023. aasta tegevused	35
LISA 1. Personali koolitus	37
LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	38
LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid.....	39
LISA 4. Laste ja noorteüritused	40
LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine.....	42

Sissejuhatus

Tabel 1

Maakonna nimi	Elanike arv (01.12.21)	KOV-de arv maakonnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Teenindus punktide arv	Kokku
Lääne-Virumaa	58 172	8	15	24	8	39

Üldkasutatavate raamatukogude arv

2022.a lõpus oli maakonnas kokku 39 raamatukogu, millest 24 olid harukogud.

Lisaks maakonna keskraamatukogule oli viis vallaraamatukogu, kaks harukogudega külaraamatukogu ja seitse iseseisvat külaraamatukogu. Suleti üks harukogu ja kaks teeninduspunkti. Ühtegi põhimääruses ära toodud teeninduspunkti maakonnas aasta lõpuks ei olnud.

1. Põhilised tegevussuunad

- Raamatukogude põhiteenused ja nende kasutamine hakkasid taastuma ning kuigi pandeemiaeelset taset veel ei saavutatud, oli tõusu märgata nii lugejate kui külastuste numbrites. Sellele aitasid kaasa nii piirangute kadumine kui raamatukogude aasta kampaaniad, mistõttu sai korraldada rohkem üritusi ja koolitusi. Kuna laenutuste arvud kokkuvõttes langesid veelgi, võib järeldada, et inimesed külastavad raamatukogu ja veedavad seal meelsasti aega, kuid loevad siiski vähem.
- Tagastuskastid ja raamatukapid ei ole enam erandid, pigem enesestmõistetavad teenuse osad, mis annab võimaluse laenutamiseks ka väiksemates maakohtades, kus raamatukogu ukseid varakult suletakse. Aruandeaasta jooksul lisandus neid veelgi. Samas oli see ka aasta, mil suleti üks haruraamatukogu ja mitu teeninduspunkti just vähese kasutamise tõttu.
- Sõja puhkemine tõi sõjapõgenikud, mõnda piirkonda vähem, mõnda rohkem. Uhtna raamatukogust sai piirkonda saabunud sõjapõgenikele koht, kust sai abi ning kuhu pöörduti oma muredega. Raamatukogutöötajal tuli tegeleda humanitaarabi kogumise ja jagamisega. Raamatukogu ruumides avati kaheks kuuks Ukraina laste mängutuba kus töötasid Ukraina õpetajad. Info leidmisega, levitamisega, abistamisega dokumentide vormistamisel ja keeleõppel, postiteenuse osutamisel panustasid sõjapõgenike kohanemisesse mitmed raamatukogud. Samas saadi nende näol juurde ka lugejaid.
- Lastel oli jälle võimalus osaleda raamatukogutundides ja üritustel, 2022. aastal valiti taas Nukitsa konkursil parimat lasteraamatut ja uuel hooajal alustati Lugemisisu tundidega pea pooltes maakonna raamatukogudes.
- Uue raamatukoguteenusega Minu Raamatukogu (MIRKO) liitus alguses Lääne-Virumaa Keskraamatukogu, hiljem ka Sõmeru ja Lepna raamatukogud. Suhtumise teenusesse on raamatukogude seas positiivne ja järgneva aasta jooksul on lubanud platvormiga liituda veel mitmed Lääne-Virumaa raamatukogud.
- Lääne-Virumaa Keskraamatukogus olid peamiseks kultuuritegevuste mõjutajateks raamatukogude teema-aasta aasta ja alanud sõda Ukrainas. Esimene neist planeeritud ja teine paraku ootamatu mõjutegur, mis mõned muud plaanid tahaplaanile lükkas. 24.veebruari alanud sõda tõi raamatukogule mitmesuguseid ülesandeid, millega varem tegeleti vaid vähesel määral: pagulastele füüsilise ruumi, informatsiooni, digiabi ja tegevuste pakkumine

ning kohanemise- ja keeleõppe toetamine. Tänu „Kultuuri- ja spordiasutuste teenusedisaini arendusprogrammi“ läbimisele ja kasulikele uutele oskustele suudeti muutustele reageerida väga kiirelt ja paindlikult ning pakkuda vajalikku kohanemisteenust ja keeleõpet Rakveresse ja Lääne-Virumaale saabunud ukrainlastele.

Raamatukogude tegevused raamatukogude teema-aastal

- Lääne-Virumaa raamatukogud löid kaasa üleriigilistes aktsioonides, näiteks teema-aasta avamine Mudlumi „Mitte ainult minu tädi Ellen“ ja Ilmar Tomuski „Tobias ja teine B“ ettelugemisega, mõistatamismäng „Avasta Eesti raamatukogusid“, laste pannkoogipäev „Suur suvine koogitegu“ ja näitustele seati välja enda „Kogude pärlid“.
- Enamik raamatukogusid liitus Lääne-Virumaa KRK korraldatud maakondliku lugemisbingoga, mis kestis aasta lõpuni. Bingolehtedest neli oli täiskasvanutele ja kolm lastele. Aasta lõpus loositi osalejate vahel auhindu.
- Nädalaleht Kuulutaja avaldas raamatukoguhoidjate lugemissoovitusi. Raamatututvustusi avaldasid ka mitmed vallalehed.
- Uhtna raamatukogu seadis suvekuudeks kohaliku poe ruumidesse sisse raamaturiuli, kust sai igaüks endale tasuta raamatuid võtta. Riiul osutus nii populaarseks, et poerahvas jätkas sügisest ise selle täitmist. Kadrinas toimus konverents „Kadrina valla raamatukogu läbi aegade“. Vinni vallas sai osaleda üle-vallalises külastusmängus, kus pidi läbi käima kõik kaheksa raamatukogu ja koguma pusletükke, millest sai kokku ühe toreda pildi. Rakkes korraldati ürituste sarja „Kodukandi suurkujud“ ja käidi õppeekskursioonidel kodukandi suurkujudega seotud paikadesse. Viru-Nigula VRK-s võeti eesmärgiks raamatukogude visuaalse identiteedi ühtlustamine.
- Lääne-Virumaa KRK-l valmis kirjanduskaart „Kirjanduslik jalutuskäik Rakveres“. Sündmusterohke aasta lõpetati meeleoluka tegelusrajaga lastele, mis lõppes Rakvere spordikeskuses. Sellega sai teatepulk edasi antud liikumisaastale.

1 Juhtimine

1.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:

- Septembris suleti Kadrina VRK Viitna harukogu kasutajate vähese tõttu.
- Suleti kaks teeninduspunkti:
 - Oktoobrist Vinni-Pajusti raamatukogu teeninduspunkt Kadilas
 - Detsembrist Rakke raamatukogu teeninduspunkt Liigvallas. Piirkonna elanikele pakutakse nüüd koduteenindust.
- Avati Sõmeru raamatukogu Lepna harukogu teeninduspunkt Lasila Põhikoolis.
- Aaspere haruraamatukogus vähendati senist lahtiolekuaga 4 tunni võrra, mis tähendas, et raamatukogu oli avatud ainult igal kolmapäeval kell 10-14.
- Võsu haruraamatukogu on alates sügisest avatud 5 päeva nädalas.
- Muutusid Kadrina VRK Kihlevere filiaali lahtiolekuajad.
- Uhtnas muutus esmaspäevane lahtiolekuage 10.00-18.00, lugejate vähese huvipuuduse tõttu hilisema lahtiolekuaja vastu.
- Viru-Nigula VRK Kunda majas ning Aseris muudeti alates 01.11.2022 lahtiolekuageid vastavalt kogukonna vajadustele ja soovidele: raamatukogusid on võimalik külastada ka esmaspäeviti. Suveperioodil on raamatukogud laupäeviti kinni.

Kehtiv arengukava on Haljala, Kadrina, Tapa ja Viru-Nigula vallaraamatukogudel ning Lääne-Virumaa Keskraamatukogul. Teistel on raamatukogu osa valla arengukavast.

Nõukogud on valdavalt olemas ning mõnes kohas peeti ka koosolekuid ja oldi abiks ürituste korraldamisel, kuid suurelt osalt oli nende tegevus sel aastal passiivne.

Raamatukogude olukord maakonnas on üldiselt hea, 2022. aasta töi kahele raamatukogule võimaluse uute ruumide saamiseks. Samas on vähese ja vananeva elanikkonnaga piirkonnad sunnitud teenust kokku tõmbama. Põhjuseid on erinevaid – kellele ei sobi raamatukogu asukoht, kellele lahtiolekuajad, vanad lugejad lihtsalt kaovad ära ja noori peale ei tule. Teeninduspunkte suletakse ja asendatakse koduteenindusega.

1.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.21 €	Seisuga 31.12.22 €	Muutus
Eelarve kokku	1 925 495	2 042 621	6,08 %
sh keskraamatukogu	684 787	691 323	0,95 %
Personalikulu	1 348 429	1 418 016	5,16 %
sh keskraamatukogu	526 589	545 634	3,62 %
Komplekteerimiskulu	335 791	321 020	-4,40 %
sh KOV-lt	204 543	210 004	2,67 %
sh riigilt	131 248	111 016	-15,42 %
sh keskraamatukogu	63 859	61 133	-4,27 %
sh KOV-lt	30 463	33 005	8,34 %
sh riigilt	33 396	28 128	-15,77 %
Infotehnoloogiakulu	63 785	36 729	-42,42 %
sh keskraamatukogu	21 828	5 947	-72,76 %

Suuremad muutused olid kulutused üritustele ja näitustele (17 656 € ehk 34% suurem). Selline muutus tulenes koroonapiirangute vähenemisest ning sellega seoses ka suurematest võimalustest üritusi läbi viia.

Täienduskoolestuseks oli raamatukogudel eelarves kokku 7251 €, ka seda oli 24% eelmise aastaga võrreldes rohkem.

Lääne-Virumaa KRK infotehnoloogiakulude suur langus tulenes sellest, et 2021. aastal olid need suured seoses URRAMi arenduseks saadud projektikuludega.

1.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Kultuurkapital			
Kirjanduslikud kohtumised raamatukoguaastal (Laekvere)	01.02.–05.12.2022	500 €	1400 €
Kohtumine kirjanik Indrek Koffiga Tamsalu rk-s (Tapa)	21.08.– 23.12.2022	140 €	175 €
Kohtumine kirjanik Reeli Reinausiga (Tapa)	15.03.– 20.06.2022	240 €	300 €
Maakondliku lugemisbingo korraldamine (LVKRRK)	01.03. - 30.12.2022	550 €	1890 €

Konkursi „Nukitsa pilditegu 2022“ korraldamine (LVKRRK)	01.04. - 30.06.2022	400 €	865 €
Rakvere kirjandusajaloo kaardi koostamine (LVKRRK)	01.07. - 31.08.2022	350 €	1233 €
Meemikonkursi „Kogu Eesti loeb!/?“ korraldamine (LVKRRK)	20.10. - 20.12.2022	500 €	1175 €
Kultuuriministeerium			
Täiendkoolitused raamatukoguhoidjatele (Raamatukoguhoidjate õppereis Tallinna raamatukogudesse)	01.06.- 30.10.2022	300 €	586,8 €
„Kogu Eesti loeb!“ (LVKRRK koostööprojekt Tallinna Keskraamatukoguga)	15.06. - 31.12.2022	1800 €	1800,91 €
Teised			
MTÜ Pagulasabi projekt „Teenusedisaini koolitus- ja mentorprogramm kultuuri- ja spordiasutustele“ (LVKRRK)	01.08. - 15.11.2022	6544,09 €	6544,09 €
KOKKU		11 324 €	15 970 €

Laekvere rk projekt sai rahastuse KULKA 2021. aasta 4. jaotusest, kuid teostati 2022. aastal. Projektiga viidi läbi kirjanduslikud kohtumised ja üritused Laekveres, Muugas ja Veneveres. Kadrina VRK projekt annab võimaluse tuua kultuurisündmused tasuta kogukonna inimestele koju kätte. Lisaks pakuvad projektitegevused häid elamusi, koosolemise ja koostegemise võimalusi ning reklaamivad lugemist ja raamatukogu.

Projektidega saadud rahast 10 444 € ehk 92 % olid taotletud Lääne-Virumaa KRK poolt. Lääne-Virumaa Keskraamatukogu koolitusprojekti raames käidi koolitusreisil Tallinnas, mis andis ülevaate kirjastuse igapäevatööst, uudiskirjandusest, üleriigilistest suurprojektidest ja sisserrändajatele pakutavatest teenustest.

Kultuurkapitali toel korraldatud lugemisbingo pakkus lugemisrõõmu paljude maakonna raamatukogude lugejatele; lastele suunatud projektidega edendati maakonna laste lugemisharjumusi ning kirjandusliku kaardi abil saavad nii rakverlased kui linna külalised tutvuda Rakvere kirjanduslike paikadega.

Koostööprojekti „Kogu Eesti loeb!“ raames oli raamatukogu väljas oma ürituste ja tegevuste kavaga rahvuskultuuride- ja toitude festivalil Kamalammas.

Aja- ja ressursimahukaim oli MTÜ Pagulasabi koordineeritud projekt „Teenusedisaini koolitus- ja mentorprogramm kultuuri- ja spordiasutustele“, mille käigus töötati esmalt välja ning hiljem ka piloteeriti kolme kuu vältel Rakveres ja Lääne-Virumaal elavatele ukrainlastele suunatud kohanemisteenust.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Raamatukoguhoidjate arv vähenes ühe võrra. 2022. aasta lõpuks oli maakonnas 76 raamatukoguhoidjat, neist 22 LVKRRK-s. Osalise tööajaga töötas endiselt kaheksa raamatukoguhoidjat. Koosseis kokku oli 73,75 kohta (2021.a 74,55).

51% raamatukoguhoidjatest olid kõrgharidusega, neist 28 raamatukogundusliku haridusega. Eelmise aastaga võrreldes oli üks erialase kõrgharidusega raamatukoguhoidja vähem.

46 raamatukoguhoidjat omasid kutset.

Üks vabatahtlik aitas Võsu raamatukogus üritusi korraldada ja läbi viia.

Toimused muudatused personali koosseisudes ja töökorralduses:

- Septembris lahkusid omal soovil töölt Haljala Vallaraamatukogu direktor ning raamatukoguhoidja. Kuni novembri lõpuni oli direktori asetäitja Karepa raamatukoguhoidja. Alates 28. novembrist 2022 on Haljala Vallaraamatukogul uus direktor.
- Haljala VRK Võsu harukogus vahetus töötaja, uus inimene on ametis juunist.
- Endine Võsu haruraamatukoguhoidja töötas alates septembrist tähtajalise lepinguga Haljala ja Aaspere rk-des.
- 2022. aasta detsembrist lõpetas töölepingu omal soovil Viru-Nigula raamatukogu raamatukoguhoidja.
- Kadrina VRK Viitna harukogu töötaja tööleping lõpetati 1. juulist 2022. raamatukogu likvideeriti septembrist 2022, seoses sellega toimus töökorralduses muudatusi: Kihlevere raamatukoguhoidja hakkas töötama laupäeviti Kadrina põhikogus.
- Ajutiselt vahetus üks Rakke raamatukogu töötaja.
- Vahetus Tapa raamatukogu laste- ja noorteosakonna töötaja.
- Väike-Maarja VRK põhikogus tuli koondada üks töötaja, kes jäi koju detsembris, teistele tehti ülesannete ja tööaja ümberkorraldusi.
- Lääne-Virumaa KRK lasteosakonnas vahetus üks töötaja.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolituses

Tabel 4

Teema	Korraldaja	Osalejate arv
Kirjandus/kogude kujundamine ja töötlemine		
Uudiskirjanduse tutvustamise päev	Rahva Raamat	2
Rahvusvahelise kataloogimisstandardi RDA tutvustamine	RaRa	3
RDA seminar	RaRa	1
Rahvaraamatukogude infoteenused lõimumise valdkonnas	Mõttekoda Praxis	1
Lugeja- ja infoteenindus		
Rahvusarhiivi virtuaalne uurijatund: perelooallikad	Rahvusarhiiv	1
"Infosõtta tõmmatud kodaniku ABC"	TlnKRK	7
Autoriõiguse seaduse muudatused	Kultuuriministeerium	1
Keelekohvikute metoodika koolitus	INSA	1
Filmiarhiivi digiprojektidja meediateek	Rahvusarhiiv	1
Perelooallikad	Rahvusarhiiv	1
Infosõtta tõmmatud kodaniku ABC	TLN KRK	2
Kodukoha ajalugu	Rahvusarhiiv	1
Kuidas alustada suguvõsauurimist?	Rahvusarhiiv	1
Ununenud looming kättesaadavaks. Kes võib autoriõigustest?	RaRa	1
Laste- ja noorteteenindus		
Lastekirjanduse aastakoosolek	ELK	7
Algupärase lastekirjanduse päev	Tartu LRK	4

Lasteraamatukoguhoidjate õpipäev "Uute maailmade loomine meie laste- ja noortekirjanduses"	ELK	4
Lasteraamatukoguhoidjate kogemustetuur Sindis	ERÜ	2
Lastetöötöimkonna kogemuste tuur	Tartu LRK	2
Lugemisisu stardikoolitus	ELK	13
XIX lasteraamatukoguhoidjate päev	TlnKRK	4
Dungeons and Librarians: the Quest for Gamified Reading Promotion in Youth	Šiaulių apskrities Povilo višinskio viešoji biblioteka	1
Laps kirjanduses. Noorus on ilus aeg.	ELK	3
Noortekirjanduse päev „Noor loeb“	TLN KRK	1
Raamatukogutunnid veebis	TLN KRK	1
Digioskused		
Digimentor kogukonnas	TLÜ	5
E-kursus - Infopädevuse alused	TÜ	1
Vidoetöötamise töötuba	TLN KRK	1
E-raamatukogude koolitus	TLN KRK	11
Digiriigi ABC: Andmete ABC, Digiligipääsetavuse ABC, Digiriigi teenuste arendamise ABC, Krattide ABC, Teenuste turvalisuse ABC	Digiriigi Akadeemia	10
Juhtimine ja arendustegevus		
Kultuuri- ja spordiasutuste teenusedisaini arendusprogramm	Sotsiaalse Innovatsiooni Labor	3
Raamatukogu juhtide Hollandi kogemusreis	RaRa	1
Isikuandmekaitse seadusest raamatukogutöötajatele	RaRa	4
Koolitusreis Oslo raamatukogudesse: Deichman Biblio Toyen; Oslo linnaraamatukogu; Biblioteksentralen; Stovner.	Lääne-Virumaa KRK	6
Valla keskraamatukogu juhtide praktika Tallinna Keskraamatukogus	TLN KRK	1
Muud koolitused		
Korrektne ametikeel	EKI	1
Kirilinnu rännak	Eesti Rahvapärilise Kool	1
Eesti perekonnanime ajalugu	EKI	3
EITS ehk Eesti Infoturbestandardi infopäev	Rakvere Vallavalitsus	1
Argumenteerimine ehk enda seisukoha veenev esitamine tööolukordades	Eesti Koolitus- ja Konverentsikeskus OÜ	1
Raamatukogu kui pärimuspesa	Rahvakultuurikeskus	2
Varesele valu, harakale haigus – kas sõnal on väge?	EKI	2
Raamatupidamiskursus e-õppena	Reiting koolituskeskus	1
Naistevastase vägivalda teemaline täiendkoolitus	Sotsiaalkindlustusamet Ohvriabi	1
Ukrainakeelsete nimede hääldus ja kirjutamine	EKI	3
ERÜ		
Maaraamatukogude sektsiooni teabepäev		2

Maaraamatukogude sektsiooni suveseminar „Raamatukoguhoidja kogukonna vedurina“	ERÜ/Põlva KRK	3
Maaraamatukoguhoidja päev Toilas	ERÜ/Jõhvi KRK	5
Kogemuspäev „Raamatukogu – kulu või investeering“		3

Lääne-Virumaa raamatukogutöötajad osalesid veel:

- Pärimuskonverents Kadrinas „Raamatukogu läbi aegade“ ettekanne Krista Aru – korraldaja Neeruti Selts, Viru Instituut;
- „Jutuvestmise olulisusest ja tähtsusest tänapäeval“ ettekanne folklorist Merili Metsavaht ja „Hääl kui jutuvestja peamine töövahend“ koolitaja Anne Tärnpuu – korraldaja Rahvakultuuri Keskus.

Kuigi tunnistuse või tõendi andsid vähesed koolitused, hindavad raamatukoguhoidjad just lühemaid ja praktilisi koolitusi. Positiivse hinnangu said lastetööd puudutavad koolitused, samuti rahvusarhiivi ja EKI veebikoolitused, aga ka digimenteri koolitus. Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitustest tõsteti esile digitaalse sisuloome koolitust, kirjanduskoolitust ning õppereise Helsingi ja Tallinna raamatukogudesse.

Täienduskoolituskulu oli 2022. aastal 7010 €, mis teeb iga raamatukoguhoidja kohta keskmiselt 92 €.

Vaata ka Lisa 1.

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu korraldas maakonna raamatukogutöötajatele kaheksa koolituspäeva jooksul 51 koolitustundi erialast täienduskoolitust.

Toimus ka kaks õppereisi, üks väljasõiduseminar ja neli veebiseminari, mille teemadeks olid: Raamatukogude aasta; Teemade lisamine vallalehtede koduloolistele artiklitele Digaris; Mis on MIRKO ja kuidas seda kasutada; aruanded, statistika, riiklikud arendustegevused, koolitusplaan, olukorrast maakonna raamatukogudes.

Koolitustel osales 68 raamatukoguhoidjat Lääne-Viru maakonna kõikidest omavalitsustest.

Neljal koolitusel osalesid ka kolleegid Ida-Virumaalt ja Järvamaalt.

Tabel 5

Kuu-päev	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukoguhoidjate arv/ KOV-de arv	Eelarve/ Koolituseks kulutatud summa
15.02	Sotsiaalmeedia konto haldamine ja sisuturundus raamatukogus (veebis)	Brit Mesipuu (Milos OÜ)	4 tundi	37/11	429€
8.03	Naiste aeg kaasaegses vene kirjanduses (veebis)	Ilona Kivirähk	2 tundi	41/8	260€
14.04	Lastekirjanduse erialapäev	ELK	4 tundi	28/7	ELK

4.05	Soome rk-d: Oodi, Kirkkonummi, Herttoniemi		8 tundi	18/8	1646€
18.05	Nauditav õppimine hõbedases vanuses (veebis)	Tiina Tambaum	4 tundi	24/11	360€
24.05	Seminar Tamsalus: Tamsalu rk, kultuurimaja ja piirkond Koostöö PPA-ga Minu ema Ellen Niit Porkuni ja paemuuseum	Andrus Freienthal Katrín Satsi Maarja Undusk Ain Aasa	8 tundi	44/8	969€
21.09	Koolitusreis Tallinna: Rahva Raamat, RaRa, TLN KRK VKO		5 tundi	27/8	557€ (sellest 300€ Kultmin. toetus)
28.09	Digitaalne sisuloome – veebirakenduste koolitus	Angelica Õunapuu, (RaRa)	6 tundi	12/5	RaRa

Koolitused toimusid aasta algul koostatud koolitusplaani alusel ja juhendid raamatukoguhoidja kutsestandardi kompetentsidest (kogude kujundamine, lugeja- ja infoteenindus, juhtimine- ja arendustegevus, digioskused) ning koolitusküsitluse tulemustest.

Raamatukoguhoidjad õppisid:

- kuidas õigesti kasutada FB-i raamatukogu turunduseks,
- millised on olulisemad naiskirjanikud ja nende teosed vene kirjanduses,
- kuidas saab raamatukogu kaasa aidata vanemaealiste elukvaliteedi tõstmisel ja kaasata neid õppimisprotsessi,
- milline on raamatu teekond kirjastusest raamatukogusse,
- millised on rahvusraamatukogu üleriigilised projektid,
- kuidas kasutada erinevaid vabavaralisi graafilise kujundamise keskkondi ja interaktiivse kaasamise vahendeid.

Lääne-Virumaa KRK peab koolitustel osalemise kohta arvestust ning kõik osalejad said aasta lõpus maakonnaraamatukogu tõendi erialasel täienduskoolitusel osalemise kohta.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Raamatukoguhoidjad esinesid ajaloopäevadel, konverentsil, kohalikel kogukonnapäevadel ja -sündmustel ning koolides. Tehti ekskursioone ajaloo huvilistele, tutvustati fotopärandi jäädvustamist ja korrastamist, kohalikke tähtpäevi ja ajalugu ning ajaloolisid isikuid, räägiti õpilastele lugemiskultuurist, tehti ettekandeid ja ülevaateid raamatukogude olukorrast

erinevatele komisjonidele ja külalistele. Sõmeru raamatukoguhoidja esines klassikaraadio saates, kus tutvustas oma tööd.

Lääne-Virumaa KRK töötajad tutvustasid kirjandust ja kirjanikke, e- ja audioraamatuid erinevaid e-raamatute platvorme, ning raamatukogu teenuseid nii vanemaealistele, puuetega inimestele kui õpilastele. Kolleegidele Viljandi maakonnast tehti ülevaade Oslo raamatukogudes nähtust-kuuldust.

Vt ka Lisa 2.

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Kaks maakonna raamatukoguhoidjat omandas haridust Tartu Ülikooli magistriõppes, kultuurikorralduse erialal.

Lääne-Virumaa KRK-s alustas üks töötaja õpinguid raamatukoguhoidja kutseõppe kursustel Rahvusraamatukogus ja üks lapsepuhkusel viibiv töötaja omandas eriala toetavat haridust Tartu Ülikooli Pärnu Kolledži teenuste disaini ja juhtimise eriala magistriõppes.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

- Kadi Keär (Rakke) – Aasta maaraamatukoguhoidja nominent
- Inge Pikkoja (Uhtna) - Rakvere valla tänukiri- ettevõtlikkuse, hoolivuse ja abi eest Ukraina sõjapõgenike vastuvõtu korraldamisel
- Mervi Lilleoja (Viru-Nigula VRK) - Tänukiri õpilase huvitava teemaga seotud uurimistöö „Noorte vajadused ja ootused Viru-Nigula valla rahvaraamatukogude suhtes“ juhendamise eest.
- Sirje Raudmäe (Roela) - Roela Kodukant MTÜ tänukiri.
- Urve Kingumets (Varangu) - Juhan Kunderi nimelise Vaimsuse Auhinna nominent
- Maie Männiste (Vinni-Pajusti) - KOV-i tänukiri Vinni-Pajusti Gümnaasiumi õpilaste eduka juhendamise eest õpioskuste olümpiaadiks
- Ada Väärt (Rakke) - ürituste sarja „Kodukandi suurkujud“ korraldamise eest Väike-Maarja valla aasta pärandikandja ja -hoidja tiitel
- Mae Mitt ja Andrea Ränikivi (Tapa) – KOV-i tänukiri raamatukogus lugejatele erinevate sündmuste läbiviimise ning kirjanduse tutvustamise ja vahendamise eest.
- Sirje Võsa (Saksi) - Tänukiri ja preemia Rahvaluule Arhiivist kirjutise „Tähtpäevad ja muutuvad tavad koroonakriisi ajal Saksi rk küllastajate vestete ja juttude põhjal“.
- Ira Kasekamp (Tamsalu) - Lääne-Virumaa Keskraamatukogu tänukiri pikaajalise tegevuse eest Tamsalu raamatukogus.
- Reet Tomband (LVKRRK) – Rakvere linna teenetemärk „Rakvere Kroonimärk“.
- Lea Lehtmets (LVKRRK) – ERÜ aastapremia laurea, kultuuriministeriumi tänukiri, ERÜ tänukiri.
- Kaili Õunapuu-Seidelberg (LVKRRK) - Rakvere Vallavalitsuse tänukiri abi eest Ukraina sõjapõgenike vastuvõtu korraldamisel.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

2022.aastal pidanuks maakonnas valmima uued ruumid Haljala raamatukogule ajaloolises köstrimajas ja Vinni-Pajusti raamatukogule uues multifunktsionaalses hoones Vinnis. Haljala raamatukogu kolimine lükkus 2023. aasta algusesse, Vinni hoone valmisaeg on teadmata.

- Haljala VRK harukogudest on kehvast seisust veel Vihula; Võsu harukogu vajaks jätkuvalt remonti ja suuremaid ruume. Maja, milles asus Varangu harukogu Essu laenutuspunkt, võõrandati aasta lõpus ning raamatukogu peab ruumidest välja kolima.

- Vinni-Pajusti raamatukogu praegused ruumid vajavad kapitaalset remonti, vaja oleks paigaldada lift ning vahetada aknad.
- Aasta viimastel päevadel algas Viru-Jaagupi raamatukogu kolimine kolmandalt korruselt esimesele korrusele endistesse muuseumi ruumidesse, mis ehitati ümber vastavalt raamatukogu vajadustele. Uued ruumid on ajaloolisele hoonele kohaselt kaunilt renoveeritud, soojad ja mugavad.
- Sügisel valmis Rakke raamatukogu haljastusprojekt: vanad tänavakivid asendati uutega, paigaldati pink ja rattahoidja. Pööningule paigaldati ATS-süsteemid.
- Kõigis Tapa valla raamatukogudes on suuremal või vähemal määral vaja teha renoveerimistöid. Paraku seab piirid majanduslik olukord vallas. Tamsalus teeb muret lamekatus, mis jookseb läbi ja mille tõttu kannatab koridori lagi. Jänedal vajavad renoveerimist vanad aknad. Tapa rk-s viidi lõpule raamatukogu kõrvaltiiva fassaadi renoveerimine, siseruumides jätkati valgustite ökonoomsemate vastu vahetamist.
- Väike-Maarjas vahetati sanitaartechnikat, parandati treppi ja AIPi valgustust, kuid mured kanalisatsiooniga püsivad.
- Lääne-Virumaa Keskraamatukogu ruumide seisukord on hea, jooksvalt on tehtud hooldusremonti. Jätkuvaks probleemiks on ruumipuudus, mida on püütud leevendada ümberpaigutuste ja kogude puhastamisega. 2022. aastal tehti vaid pisiremonditöid. Uut mööblit soetati lasteosakonda. 2023. aastal on plaanis pikalt oodatud valgustite vahetus uuemate ja energiasäästlikemate valgustite vastu, internetipunkti ümberkujundamine ja värkstoja sisseseadmine.

Vaata ka lisa 3.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele

Juurdepääs liikumispuudega inimestele on 13-s raamatukogus, osaliselt kaheksas ja puudub üldse 17-s raamatukogus. Aasta jooksul paranes olukord vaid Viru-Jaagupi raamatukogus, kui raamatukogu sai uued ruumid 1.korrusele.

Tabel 6

Juurdepääs võimalik	Uhtna, Viru-Nigula VRK Kunda maja, Kadrina, Hulja, Sõmeru, Lepna, Haljala, Võsu, Lehtse, Tamsalu, Assamalla, Väike-Maarja, Lääne-Virumaa KRK
Juurdepääs võimalik osaliselt	Viru-Nigula, Aseri, Laekvere, Tudu, Ulvi, Rakke, Tapa, Viru-Jaagupi
Juurdepääs puudub	Roela, Muuga, Venevere, Kihlevere, Vohnja, Karepa, Vihula, Vergi, Aaspere, Võsupere, Vinni-Pajusti, Saksi, Vajangu, Jänedal, Simuna, Kiltsi, Triigi

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

2022. aasta lõpuks oli raamatukoguhoidjatel kasutamiseks 88 ja raamatukogu külastajate jaoks 81 internetiühendusega arvutit. Aasta jooksul saadi juurde kolm uut tööarvutit ja kaks kasutajaarvutit. Kasutajatele mõeldud arvutite keskmine vanus maakonnas oli seitse aastat. Ainult kümne raamatukogu (25,6%) kasutajatele mõeldud arvutipark keskmiselt ei ole vanem kui 5 aastat.

Tarkvara uuendati Kadrina, Tapa, Viru-Nigula ja Väike-Maarja valla raamatukogudes.

Avalik wifi puudub Lepna harukogus. Viru-Nigulas on selle levi nõrk, mistõttu kaugtöö tegijatele, kes sooviksid kasutada raamatukogu võrku, võib see olla raskendatud. Ülejäänud

raamatukogudes on wifi kasutajatele tagatud. Lääne-Virumaa Keskraamatukogu on jätkuvalt ainus koht maakonnas, mis pakub pilvepinditeenust.

3. Kogud komplekteerimine ja töötlemine

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Maakonna 7-le omavalitsusele komplekteeris teavikuid Lääne-Virumaa KRK. Tapa valla raamatukogudele, kes kasutavad raamatukoguprogrammi Riks, komplekteerib Tapa VRK.

Teavikute komplekteerimine toimub valikuliselt, lähtudes riiklikest juhistest, piirkonna elanike vajadustest ja soovidest, haridusasutuste ja teiste huvigruppide olemasolust.

Teadmisekirjandusest on eelistatud Eestit puudutav kirjandus ning tarbekirjandusest laiemale lugejaskonnale huvipakkuvad teavikud. Suuremat tähelepanu pööratakse elukestvate õppimist ja enesetäiendamist toetavatele teavikutele.

Et vältida liigset dubleerimist, arvestatakse valla teiste raamatukogude tellimustega ning RVL-i võimalustega. Kui raamatukogu täidab kohapeal kooliraamatukogu ülesandeid, tehakse koostööd õpetajatega, et õppetegevust toetav kirjandus oleks olemas.

Riigipoolset raamatuostu toetust kasutatakse eelkõige väärtkirjanduse ostuks – KULKA kirjanduse sihtkapitali nominendid ja soovitused, erinevate konkursside ja võistluste auhinnatud ja lastekirjanduse keskuse soovitatud raamatud.

Ukraina sõja tõttu lõpetati Vene ja Valgevene kirjastuste poolt välja antud raamatute komplekteerimine, venekeelset kirjandust komplekteeriti vähesel määral Rahva Raamatu ja Apollo valiku hulgast, kuna venekeelset kirjandust eelistvad lugeda ka ukraina rahvusest lugejad Tapal on venekeelsete raamatute ostmine peaaegu seiskunud, sest raamatute hind on varasemalt märksa kallim ja valikus on palju väliskirjanduse tõlkeid, mis lugejale huvi ei paku. Sõjapõgenike saabumise järel komplekteeriti vähesel määral ka ukrainakeelset kirjandust.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu kogude komplekteerimisel juhindutakse komplekteerimis-põhimõtetest ning riiklikest suunistest. Järelkomplekteerimine toimub enamasti kooli lugemisvara osas, aga ka lagunenuid/määrdund raamatute väljavahetamiseks. Aegajalt tuleb populaarsete raamatute järjekordade vähendamiseks samuti eksemplaarsust suurendada.

LVKRK 2022. aasta komplekteerimise eelarve oli kokku 61 133 €. Võrreldes 2021. aastaga vähenes komplekteerimiskulu 2 726 € võrra ehk 4,3%, seda riigipoolse toetuse märkimisväärse vähenemise tõttu. Kui Rakvere linna toetus ei oleks suurenenud (8,3% võrra rohkem kui aasta varem), oleks kallinenud teavikuhindade juures komplekteerimine olnud väga keeruline.

Maakonda osteti teavikuid kokku 19 331 eksemplari summas 321 020 €. Võrreldes eelmise aastaga osteti 2459 eksemplari vähem. Langenud numbrite taga on raamatukogude väiksem komplekteerimiseelarve ning raamatuhindade tõus.

Saabus 871 eksemplari võõrkeelset kirjandust (4% juurdetulekust), sellest 613 ehk 70% olid venekeelsed. Ukrainakeelset ilukirjandust osteti maakonna keskraamatukogule, maakonda telliti peamiselt keeleõppe materjale ja lasteraamatuid.

Ilukirjanduse osakaal raamatute juurdekasvust oli 79,3 %.

Muid teavikuid (valdavalt mänge) lisandus maakonda 98.

Kogud aasta lõpus:

- Raamatuid – 598 895 eksemplari
- Ajakirju – 5753 aastakäiku
- Elektroonilisi jadaväljaandeid – 85 eksemplari

- Muud teavikud – 1041 eksemplari
- Auviseid – 6553 eksemplari

Keskmine komplekteerimiskulu maakonnas oli elaniku kohta 5,5 €. Jätkuvalt oli see kõige suurem Laekvere raamatukogul (13,9 €) ja kõige väiksem Sõmeru raamatukogul (3,7 €).

Annetusena saadi maakonna kogudesse 2213 eksemplari raamatuid, sh „Lugemisisu“ raamatuid 350 eksemplari 3836,44 € eest. Ajakirju lisandus 32, ajalehti 17 aastakäiku.

Auviseid lisandus 4, neist 2 Lääne-Virumaa KRK-sse

Muid teavikuid annetati 7, neist 5 Lääne-Virumaa KRK-sse.

Annetuste osakaal maakonna kogude juurdekasvust oli 10,5%. See oli kõige suurem Haljala VRK-s, kus esialgsete plaanide kohaselt pidid osad haruraamatukogud 2022. aasta lõpul tegevuse lõpetama ning seetõttu täiendasid teised harukogud oma kogusid. Sellest tulenevalt oli annetuste osakaal suur – 669 raamatut, mis moodustab kogude juurdekasvust 45%.

Lääne-Virumaa KRK kogudesse saabus aasta jooksul kokku 3773 eksemplari, millest osteti 3586 eksemplari ja annetustena saadi 187 eksemplari (sh „Lugemisisu“ 38 raamatut). Annetuse osakaal fondi juurdekasvust (ilma perioodikata) oli 5% (2021. aastal 4,9%).

Ostetud eksemplaride arv vähenes varasema aastaga märgatavalt – 481 eksemplari võrra. Põhjuseid on kaks: vähenenud komplekteerimiseelarve ja märgatavalt kasvanud raamatute hind.

Enim teavikuid osteti ilukirjanduse osakonda (50,1% ostetud teavikutest), järgnesid lasteosakond (26,6%), erialakirjanduse osakond (21,9%) ja muusikaosakond (vaid 1,4%).

Jätkuvalt loetakse enim Eesti autorite ilukirjandust. Välisautorite loomingust on eriti populaarsed ajaviiteromaanid ja krimikirjandus. Erialakirjandusest laenutatakse enim elulugusid, ajaloo-, tervise- ja reisiraamatuid.

Raamatukoguti on edetabelid üsna erinevad, kuid peamiselt on kõikidel eesotsas Eesti autorid (O. Osolin, Mudlum, M. Ernits, I. Lember, A. Kütt, J. Kivimäe).

Teavikute ringlus on maakonnas keskmiselt 0,9 (2021. a 0,8). See on samal tasemel püsinud juba aastaid. Ringlus oli kõige kõrgem Lääne-Virumaa KRK-l (1,7).

*Raamatute laenutuste edetabel Lääne-Viru maakonnas (Urram+Riks)**

	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1.	Owens, Delia	Kus laulavad langustid	446
2.	Vare, Kai	Võlg	318
3.	Osolin, Olav	Kus lendab part	308
4.	Kivimäe, Juta	Suur Tuba	304
5.	Kütt, Ain	Musta paguni mõistatus	301
6.	May, Nicola	Väike nurgapood. Talv	261
7.	Kendra, Heli	Kärkä	247
8.	Treier, Märt	Eluolulised lood	246
9.	Ernits, Marje	Igatsusest sinu järele	212
10.	Riley, Lucinda	Kadunud õde	210

**Ei sisalda Lääne-Virumaa Keskraamatukogu laenutusi*

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu täiskasvanute kirjanduse laenutuste edetabel (raamatud)

	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1.	Owens, Delia	Kus laulavad langustid	225
2.	Osolin, Olav	Kus lendab part	194
3.	Riley, Lucinda	Kadunud õde	132
4.	Kaio, Heidit	Vestlused Priiduga. Lahutus	122
5.	Hawkins, Paula	Tuli miilab tuha all	107
6.	Rootslane, Ants	Seitsme põlve müsteerium	104
7.	Undusk, Maarja	Ellen Niit: heleda mõtte laast	94
8.	May, Nicola	Väike nurgapood. Kingitus	88
9.	Pauts, Katrin	Külmkingaurija	88
10.	Chapman, Gary	Armastuse 5 keelt: kestva armastuse saladus	87

2021.-2022. aasta raamatulaenutuste keelelise võrdluse järgi on Lääne-Virumaa KRK-s kasvanud ilukirjanduse laenutamine kõikides keeltes. Kõige rohkem võõrkeelset kirjandust laenutab täiskasvanute lugejarühm (nii venekeelset kui inglisekeelset kirjandust), venekeelset kirjandust loeb palju ka pensionäride lugejarühm. Inglisekeelset kirjandust loevad ka põhikooli- ja gümnaasiumiõpilased.

Ilukirjanduse laenutustest moodustasid eestikeelsed 91%, venekeelsed väljaanded 7,2%, inglisekeelsed 1,8%; erialakirjanduse laenutustest olid eestikeelsed 98%, vene ja inglisekeelsed laenutused moodustasid kumbki 1% laenutustest.

*Laste- ja noortekirjanduse laenutuste edetabel Lääne-Viru maakonnas (Urram+Riks)**

	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1.	Raud, Piret	Tobias ja teine B	215
2.	Tomusk, Ilmar	Kolmanda A kriminalistid	214
3.		1000 sõna vene keeles: piltsõnastik	184
4.	Väljal, Silvia	Jussikese seitse sõpra	176
5.	Rannap, Jaan	Nublu	124
6.	Kivirähk, Andrus	Kaka ja kevad	118
7.	Saint-Exupéry, Antoine de	Väike prints	112
8.	Pervik, Aino	Kunksmoor. Kunksmoor ja kapten Trumm	107
9.	Raud, Eno	Kalevipog	107
10.	Priilinn, Kätlin	Ta ei teinud seda	105

*Ei sisalda Lääne-Virumaa Keskraamatukogu laenutusi

Laste- ja noortekirjanduse laenutuste edetabel Lääne-Virumaa Keskraamatukogus

	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1.	Raud, Eno	Kalevipoeg	146
2.	Tomusk, Ilmar	Kolmanda A kriminalistid	131
3.	Keränen, Mika	Varastatud oranž jalgratas	121
4.	Vallik, Aidi	Kuidas elad, Ann?	113
5.	Rowling, J.K.	Harry Potter ja tarkade kivi	113
6.	Raud, Piret	Tobias ja teine B	105
7.	Kivirähk, Andrus	Sirli, Siim ja saladused	104

8.	Pervik, Aino	Kunksmoor	97
9.	Kass, Kristiina	Samueli võlupadi	92
10.	Tomusk, Ilmar	Kriminaalsed viineripirukad: neljanda A kriminalistid	92

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

95% kogude juurdekasvust moodustasid trükitud raamatud, mida lisandus 2022. aastal maakonna raamatukogudesse 20 566 eksemplari. Seda on 6,5% vähem, kui aasta varem.

Maakonda enim ostetud raamatud: E. Epner. Lembit Ulfsak (37 eks); L. Tungal. Varesele valu (35 eks); S. Henno. Mina olin siin 2. osa (33 eks), A. Jõe. Kõik teed viivad Roomast (32 eks); N. May. Väike külaturg II osa (32 eks).

Lääne-Virumaa KRK-sse osteti 3515 raamatut 50 705 € eest (st 454 eksemplari raamatuid vähem kui aasta varem). Ostetud raamatute keskmine hind oli 2022. aastal 14,47 € (2021. aastal 13,07 €). Annetati 177 raamatut. Saabunud raamatutest oli ilu- ja lastekirjandust 70,8%. Võõrkeelseid raamatuid saabus (koos annetustega) 246 eksemplari (6,7% kõigist saabunud raamatutest), sh venekeelseid 120 eksemplari.

E-raamatuid ei komplekteeritud.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodikat komplekteerivad kõik raamatukogud ise. Ajakirju osteti 877 aastakäiku ja ajalehti 212 aastakäiku. Kultuuriperioodikat osteti 56 000 € eest.

2022. aastal tuli venekeelsetele lugejatele leida alternatiiv perioodikale, mis oli varasemalt raamatukogus kättesaadav. Venemaal ilmunud ajakirjad asendati Lätis ilmuvate ajakirjadega. Mõnede ajakirjade soetamisel tehakse koostööd kooli või lasteaiaga, kes ajakirja tellib ning pärast läbi lugemist annab selle raamatukogule. Nii on võimalik raamatukogul säästa raha teiste ajakirjade tellimiseks

Elektronilisi väljaandeid lisandus 23.

*Perioodika laenutuste edetabel Lääne-Viru maakonnas (Urram)**

	Pealkiri	Laenutusi
1.	Kroonika	3330
2.	Virumaa Teataja	2667
3.	Naisteleht	1883
4.	Eesti Naine	1725
5.	Maakodu	1457
6.	Postimees	1420
7.	Maaleht	1010
8.	Tervis Pluss	986
9.	Imeline Ajalugu	984
10.	Eesti Ekspress	957

*Ei sisalda Lääne-Virumaa Keskraamatukogu laenutusi

Lääne-Virumaa KRK-sse osteti ajakirju 174 aastakäiku, kokku 9 235 € eest ehk 15,1% kogu komplekteerimiseelarvest. Annetusena saadi 15 aastakäiku. Ajalehti saabuks kokku 38 aastakäiku: osteti 25 ja annetusena saadi 13 aastakäiku.

Aasta jooksul lõpetas ilmumise 7 võõrkeelset ja 3 eestikeelset ajakirja/ajalehte. Venekeelseid ajakirju jäi saamata 14 nimetust.

Lääne-Virumaa KRK-s oli 2022. aastal perioodika kojulaenutusi enam kui 2021. aastal – seda lasteosakonna perioodikalaenutuste kasvu arvelt. Lasteosakonnast laenutati 2022. aastal ajakirju 660 korral (+536 laenutust). Plahvatusliku kasvu taga on tegelikult vaid paar lugejat – üks koomikseid lugev koolilaps ja üks õppematerjali koostav pedagoog, kes töötas läbi ajakirjade Täheke ja Hea Laps aastakäike.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu ajakirjade laenutuste edetabel

	Pealkiri	Laenutusi
1.	Burda Style	223
2.	Kodukiri	174
3.	Naisteleht	159
4.	Imeline Ajalugu	157
5.	Kodu & Aed	149
6.	Claycraft: pinch, coil, slab and throw	132
7.	Nipiraamat	126
8.	Anne & Stiil	110
9.	Vegan	110
10.	Ottobre designe	108

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid lisandus 9, neist 7 saabus Lääne-Virumaa Keskraamatukokku.

LVKRKs kustutati auviseid 1239 eksemplari, aasta lõpuks oli kogudes 3448 auvist. Auviste laenutusi oli aasta jooksul 918, kuid laenutatud nimetusi oli vaid 323 (st 2/3 laenutustest olid pikendused). Üldistatult võib öelda, et vaid kümnendik auvistest leidis aasta jooksul kasutust, neist omakorda pooled vaid korra aastas. Auviste ringlus oli 0,27.

3.2 inventuurid, mahakandmised

Aasta jooksul eemaldati kogudest 59 527 arvestusüksust. Neist 57 051 eksemplari ehk 95,8% olid trükitud raamatud ja 1200 ajakirjad.

Kustutati ka 1256 auvist, neist 1239 Lääne-Virumaa KRK kogudest.

Kogusid puhastasid vähemal või suuremal määral kõik raamatukogud peale Tudu raamatukogu. Kõige suuremal hulgal tehti mahakandmisi Tapa vallas (19 192), Haljala vallas (10 579) ja Viru-Nigula vallas (10 294).

Inventuur tehti Haljala VRK Vösu ja Vihula harukogudes ning Lääne-Virumaa Keskraamatukogus.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Aruandeaasta jooksul lisandus maakonda üks elektrooniline raamatukapp ja kolm tagastuskasti, mis muudavad teenuse paindlikumaks ja paremini kättesaadavaks ka väikestes kohtades. Laenusplatvormiga MIRKO jõudsid 2022.a liituda peale Lääne-Virumaa Keskraamatukogu veel Sõmeru raamatukogu ja selle Lepna harukogu.

2021. aasta sügisest on võimalus Urrami lugejaportaalis ennast lugejaks registreerida. Seda võimalust kasutati 2022.a kõikides raamatukogudes.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

2022. a oli kasutajate käsutuses 81 internetiühendusega arvutit, mida on viie võrra vähem kui eelmisel aastal. Kõikides raamatukogudes oli arvuti ja ID-kaardi kasutamise võimalus. Raamatukogud pakuvad juurdepääsu avalikele e-teenustele ning vajadusel nõustatakse nende kasutamisel. Igapäevaselt käidi ID-kaardi põhiseid ja pangateenuseid kasutamas, töötukassaga suhtlemas, tuludeklaratsioone esitamas, tervisedeklaratsioone täitmas, arvutimänge mängimas jne. Raamatukoguhoidjad vahendasid kohaliku piirkonna elanike ja vallavalitsuse vaheliste dokumentide saatmist.

Uue tegevusena lisandus raamatukoguhoidjatele Ukraina pagulaste abistamine dokumentide vormistamisel.

Raamatukoguhoidjad jälgivad, et interneti kasutamine oleks turvaline ja teavitavad kasutajaid küberohtudest.

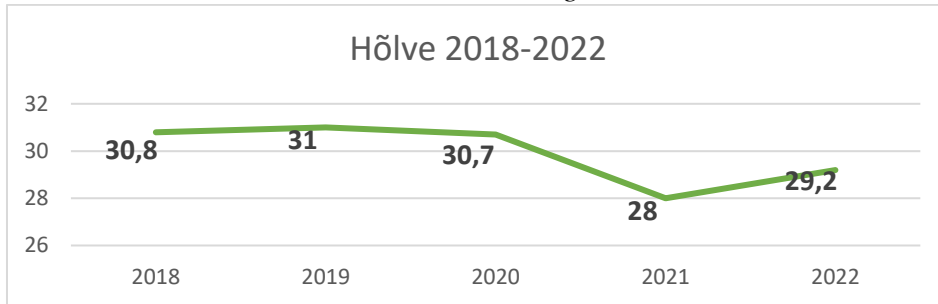
Avalikkusele tutvumiseks on raamatukogudes väljas detailplaneeringud, arengukavad ning nende eelnevate rahvaküsitluse ankeedid.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte.

- Kättesaadavad on kõik traditsioonilised teenused, diginõustamine, kasutajakoolitused ja kirjandussündmused, saab lamineerida ja kiletada, koostatakse raamatusoovitusi. Kellel võimalik, annavad kasutada oma ruume. Pakuti võimalust teha kaugtööd. Koopiate tegemise võimalus on kõikides raamatukogudes ja peale ühe harukogu saab igal pool ka printida. Skaneerimisvõimalus puudus kolmes väheste lahtiolekuaegadega ja vähese kasutusega harukogudes.
- Postiteenuseid raamatukogudesse ei lisandunud, Viru-Nigulas lõpetati teenuse pakkumine sügisel. Aasta lõpu seisuga pakuti postiteenuseid Viru-Nigula Kunda majas, Aseris, Lepnal ja Vajangul. Oluliselt suurendas Kundas ja eriti Aseris töömahtu postipakkide saatmine Ukrainasse. See segas tõsiselt suveperioodil raamatukogu tööd, kuid peale Omniva-poolseid muudatusi teenuse tingimustes olukord normaliseerus.
- Maakonnas on üheksa raamatukogu, mille lugejatel on võimalus ööpäevaringselt saada teavikud kätte raamatukapist. Neist elektroonilisi raamatukappe on seitse, millest üks lisandus aruandeaasta jooksul Laekverre. Tagastuskast on 29-l raamatukogul, neist neli lisandus 2022. aastal.

Lääne-Virumaa KRK teeninduskorralduses suuri muudatusi ei olnud, need on plaanis 2023. aastal. Raamatukapi kasutamine oli väga aktiivne. 2022. aasta jooksul vormistati 4376 pakki, mis on 1306 paki võrra enam kui 2021. aastal. Kasutatavuse suurenemisega on tekkinud lugejarühm, kellega raamatukogus ei kohtugi, nad vormistavad ennast lugejaportaalis ise lugejaks ning tellivad raamatud endale kappi, samuti tagastavad tagastuskastidesse MIRKO laenutusi oli Urrami järgi 264 (sh pikendused), kõige enam laenutati eestikeelset ilu- ja lastekirjandust (koolikohustuslikku kirjandust).

Joonis 1. Hölve Lääne-Virumaa raamatukogudes 2018-2022

Elanikkond maakonnas jätkas vähenemist, 2022. aastal 613 inimese võrra. Raamatukogu kasutas 29,2% maakonna elanikest. Kõige kõrgem oli see Rakvere linnas – 40,4%, kuid maakonna keskraamatukogu kasutavad ka teiste ümberkaudsete valdade elanikud. Samas linna lähedal asuvas Sõmeru raamatukogus ja selle harukogus oli hölve ainult 15%. Madala kasutusega paistsid silma veel Viru-Jaagupi (16%) ja Tudu (18,3%) raamatukogu. Vallaraamatukogudest oli hölve kõige kõrgem Haljalas, mille väikese elanikkonnaga harukogude piirkonnas oli lugejate hulgas palju suvitajaid.

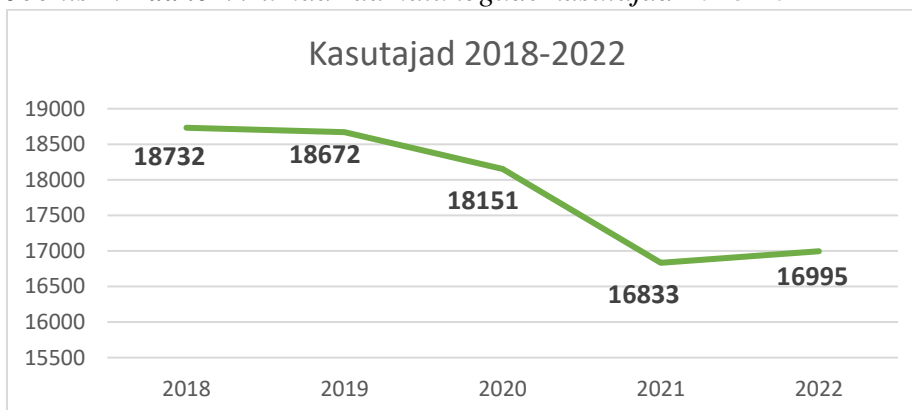
Kasutajate arv tõusis ligikaudu 1% võrra. 70% kasutajatest olid täiskasvanud.

Lääne-Virumaa KRK hölve oli 2022. aastal 40,4% (2021.aastal 38,7%). Lugejate arv kokkuvõttes kasvas, kuid vähenes kahes lugejarühmas: üliõpilased ja pensionärid. Lugejatest 72% olid täiskasvanud. Mõnevõrra üllatav, kuid rõõmustav on laste ja noorte suurenenud osakaal lugejate hulgas.

Tabel 7

Raamatukogu	Lugejad 2021	Lugejad 2022	Muutus
Lääne-Virumaa	16 833	16 995	162
Sh LVKRK	5789	5956	167

Joonis 2. Lääne-Virumaa raamatukogude kasutajad 2018-2022

Tabel 8

Raamatu- kogu	Külastused 2021*	Külastused 2022*	Muutus	Virtuaal- külüst. 2021	Virtuaal- külüst. 2022	Muutus
Lääne-Virumaa	239 701	256 101	16 400	225 314	156 684	-68 630
Sh LVKRK	73 250	85 394	12 144	36 128	32 970	-3158

*Külastuste hulka on arvestatud ka raamatukapi ja tagastuskasti külastused.

Külastuste arv tõusis ligi 7%. Iga elaniku kohta oli keskmiselt 4,4 külastust, 74% külastajatest olid täiskasvanud. Võrreldes eelmise aastaga, jäi laste ja täiskasvanute suhe samaks.

Külastuste tõusus põhjuseks oli piirangute kadumine ja võimalus jälle läbi viia erinevaid üritusi ja koolitusi. Raamatukogude ruume sai jälle kasutamiseks anda erinevateks tegevusteks ja kokkusaamisteks. Kindlasti aitas kaasa ka raamatukogude aasta kampaania. Tagastuskastida ja laenutuskappide lisandumine, nende kasutamist arvestatakse ka külastusteks.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogus oli külastusi 17% rohkem (arvestatud on ka tagastuskasti ja raamatukapi külastusi). Ühe tegurina, mis füüsiliste külastuste arvu tõstis, oli koroonapiirangute kadumine, teise tegurina võib välja tuua ka Ukraina sõjapõgenike saabumise Rakveresse, kuna erinevaid kanaleid ja koostööpartnerid pidi edastati koheselt info, et raamatukogu on koht, kus ukrainlased saavad arvutit kasutada, lasteosakonnas lastega aega veeta jne. Rakvere Riigigümnaasiumi uue hoone tähtajaks mittevalmimise tõttu õppisid gümnaasiumiõpilased läheduses asuval asenduspinnal ning sattusid seetõttu nii oma vabal ajal kui õppetöö tõttu sagedamini raamatukogusse.

Tabel 9

Raamatu- kogu	Laenutused 2021	Laenutused 2022	Muutus	Päringud 2021	Päringud 2022	Muutus
Lääne-Virumaa	534 539	525 268	-9271	3259	3168	-91
Sh LVKRRK	169 290	174 369	+5079	1264	1008	-256

Laenutustest 47 178 ehk 8,98% olid kohallaenutused. Kohallaenutuste osakaal tõusis 0,5%.

Kojulaenutustest 69,5% olid ilu- ja lastekirjandus (2021. aastal 67,7%) ja selle osakaal laenutustest on kasvanud iga aastaga.

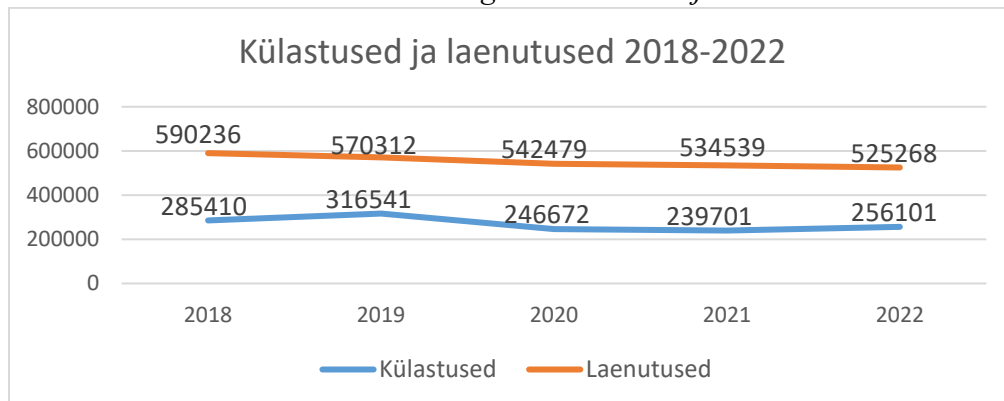
Perioodika laenutused moodustasid laenutustest 9,1%. Ligi pooled raamatukogud laenutavad koju ka ajalehti. Perioodika laenutuste osakaal kogulaenutustest jäi 3,4% ja 22% vahele.

Võõrkeelse kirjanduse osa laenutustest oli 5,8%, sellest ligi 88% oli venekeelne. Venekeelset kirjandust laenutati rohkem kui aasta varem. Selle põhjuseks võib pidada ukrainlastest lugejaid. Laenutähtajad maakonna raamatukogudes on alates 14-st päevast kuni 30 päevani. See mõjutab ka laenamissagedust ja kajastub laenutuste arvus.

Maakondlik lugemisbingo andis panuse laenutuste arvu kasvule, eriti väiksemates raamatukogudes.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogus oli elaniku kohta 11,8 (2021. aastal 11,3) laenutust, laenutusi lugeja kohta 29,3 (2021. aastal 29,2). Kohallaenutuste osakaal laenutustest oli 12%. Kojulaenutustest 3,4% olid ajakirjad. Ilukirjanduse osakaal oli 64%. Kasvas võõrkeelset kirjanduse, sh venekeelse kirjanduse laenutamine. Raamatulaenutustest moodustasid eestikeelsete raamatute laenutused 93,7% (2021. aastal 94,6%), venekeelsete raamatute 4,5% (2021. aastal 4%) ja inglisekeelsete raamatute laenutused vaid 1,5% (2021. aastal 1,2%). Tasapisi on suurenenud muude teavikute (nt erinevate mängude) laenutamine, 2022. a moodustas see 1% laenutustest. Auviste laenutuste osa oli ainult 0,7% ja see väheneb iga aastaga.

Joonis 3. Lääne-Virumaa raamatukogude külastused ja laenutused 2018 - 2022

Infopäringute arv langeb iga aastaga. 2021.aastaga võrreldes oli päringuid 2,8% vähem. 2022.aastal lisandusid Ukraina pagulastega seotud päringud: küsiti nii elukorraldust puudutavaid küsimusi, kui ka busside sõiduplaane, selgitada tuli maksusüsteemi ja e-riigi võimalusi. Samas tunnistatakse, et kiiretes olukordades jäävad osad päringud fikseerimata.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogus päringute arv samuti väheneb iga aastaga, 2022.aastal oli neid eelmise aastaga võrreldes 20% vähem. Päringuid on muuhulgas võimalus esitada ka kodulehe Chati kaudu: 2022. aastal oli neid päringuid 194.

Tabel 10

Raamatu- kogu	Virtuaalürituste arv		Virtuaalüritustel osalejate arv		Virtuaalürituste järelvaatajate arv*	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Lääne- Virumaa	8	0	30	0	68	0
Sh LVK RK	0	0	0	0	0	0

Virtuaalüritusi otseselt ei tehtud, mõnel puhul võimaldati järelvaatamist peale ürituse toimumist (Kadrina VRK).

Tabel 11

Raamatukogu	Virtuaalkoolituste arv		Virtuaalkoolitustel osalejate arv		Virtuaalkoolituste järelvaatajate arv*	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Lääne-Virumaa	1	0	19	0	160	0
Sh LVK RK	0	0	0	0	0	0

Tabel 12

Raamatukogu	Virtuaal- näituste arv 2021	Virtuaal- näituste arv 2022	Virtuaalnäituste külastajate arv 2021	Virtuaalnäituste külastajate arv 2022
Lääne-Virumaa	6	3	4082	382
Sh LVK RK	0	0	0	0

Virtuaalnäitused:

- Kadrina põhikogu – “Kadrina valla raamatukogu läbi aegade “– 322 vaatamist. Vohnja filiaal – “Vohnja küla ajalugu pildis ja muusikas” – 60 vaatamist.
- Haljala Vallaraamatukogu Facebooki lehel oli virtuaalnäitus 2022. aasta raamatujuubelitest.

4.3 RVL teenindus

Raamatukogude vahelise laenutuse kaudu liikus teavikuid vähem kui eelmisel aastal.

RVL sisse – 12 534 (2021.a 13 441)

RVL välja – 13 081 (2021.a 13 439)

Lääne-Virumaa KRK RVL sisse – 95 (2021.a 153)

Lääne-Virumaa KRK RVL välja – 2557 (2021.a 1707)

Kuigi tellimuste arv väheneb, on inimesed teenuse omaks võtnud ja oskavad seda küsida. Maakonnasisest tasuta RVLi kasutatakse meelsasti, kuid teenuse eest tasuma üldiselt valmis ei olda.

Peamiselt tellitakse teavikuid teistest valla raamatukogudest, ent vajadusel ka kaugemalt. Raamatukogude vahelisest laenutusest on abi ka kooli kohustusliku kirjanduse laenutamisel.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu kogudest laenutas Urrami kaudu teavikuid 38 maakonna raamatukogu. Lääne-Virumaa raamatukogude RVL tellimuste arv on tõusnud üle 60%. Kõige enam laenutati ilukirjandust, kohustuslikku kirjandust lastele ning kõrgkooliõpikuid. Ukraina kogukonna teke maakonda on suurendanud ka venekeelse ilukirjanduse laenutamist. Urrami väline teadus- ja erialaraamatukogudest tellitav teavikute hulk on väga väike (10 erinevat nimetust).

Minu Raamatukogu (MIRKO) platvormiga liitus kokku kolm raamatukogu. Laenutada jõuti küll ainult Lääne-Virumaa KRK kogudest (246).

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Maakonda lisandus lastele ja noortele mõeldud väljaandeid 4113 eksemplari, mille hulgas on ka „Lugemisisu“ programmiga saadud annetused. Juurde tulnud ilu- ja lastekirjandusest moodustas see 25%.

Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimisel lähtutakse lugejate soovidest ja huvidest, haridus- ja lasteasutuste olemasolust piirkonnas, kooliprogrammi kirjanduse nimekirjadest. Suureks abiks on Eesti Lastekirjanduse Keskuse soovitusnimestikud ning raamatututvustused. Eelistati Eesti autorite teoseid ning heatasemelist tõlkekirjandust. Teadmiskirjandusest oli põhirõhk raamatutel, mis on üldharidusliku sisuga.

Kirjanduse arvuline kogus ei mõjuta laste lugemust, raamatuid võib osta juurde vähe või palju, kõige olulisem on raamatute lastele tutvustamine ja meeldivaks tegemine.

LVKRRK kogudesse lisanud 2022. aastal 1026 teavikut (2021.a 1352), neist raamatuid 984 eksemplari. 2022. aastal lasteosakonna kogusse komplekteeritud raamatutest moodustab 79% ilu- ja lastekirjandus (mullu 80,5%). Eestikeelseid raamatuid lisandus 2022. aastal 94% (mullu 97,2%). Võõrkeelse kirjanduse osas telliti esmakordselt ka ukrainakeelset kirjandust.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

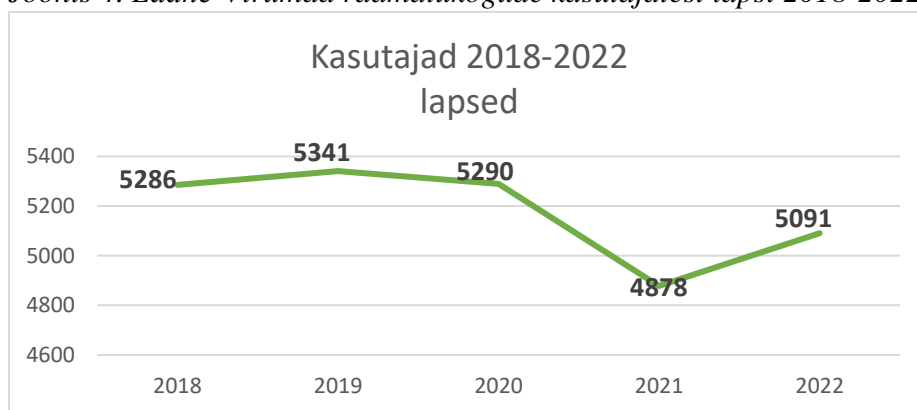
Tabel 13

Raamatukogu	Lugejad 2021	Lugejad 2022	Muutus (+-)
Lääne -Virumaa	4878	5091	213
Sh LVKRRK	1541	1644	103

2022.a tõusis laste arv 4,3%. Lapsed moodustasid lugejatest 30%, mida on 1% võrra rohkem ja vähehaaval on see tõusnud iga aastaga.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu lugejatest oli lapsi 27,6% (2021.a 26,6%). Kõige rohkearvulisem lugejagrupp on põhikooli õpilased (88%), koolieelikuid oli lugejateks registreeritud 65.

Joonis 4. Lääne-Virumaa raamatukogude kasutajatest lapsi 2018-2022

Tabel 14

Rmtk	Külastused 2021	Külastused 2022	Muutus (+-)	Laenutused 2021	Laenutused 2022	Muutus (+/-)
Lääne-Virumaa	55 012	67 019	12 007	63 382	63 781	399
Sh LVKRRK	12 110	15 980	3870	18 645	17 060	-1585

Külastustest 26,2% olid laste külastused. Laste külastuste arv tõusis 21,8%.

Laenutused lastele tõusid ainult 6% ja kõikidest kojulaenutustest moodustasid 13,3%. See näitab, et lapsed küll veedavad raamatukogus aega, kuid raamatuid laenutavad ja loevad vähe. Enim laenutavad algklassilapsed, kes on raamatukoguga seotud lugemisprogrammide, raamatukogutundide ja suvelugemise nimekirjade kaudu. Lasteaiarühmad ja klassid on hakanud tihedamalt jälle raamatukogus käima.

Raamatukogu kasutatakse rohkem seal, kus läheduses on kool. Peale kooli sulgemist on laste poolt raamatukogu kasutamine märgatavalt langenud. Enamasti käiakse seal raamatukogus aega veetmas ning osaletakse erinevates tegevustes koolivaheajal. 2022. aasta sügisest lõpetas tegevuse Tudu algkool, see mõjutas koheselt ka laste külastuste ja laenutuste arvu. Lepna raamatukogu teeninduspunkt avati Lasila Põhikoolis, aga kuna koolil on ka oma raamatukogu, on kasutajaskond sellel praegu väike.

Samas on täheldatud, et sagenenud on peredega raamatukogu külastused.

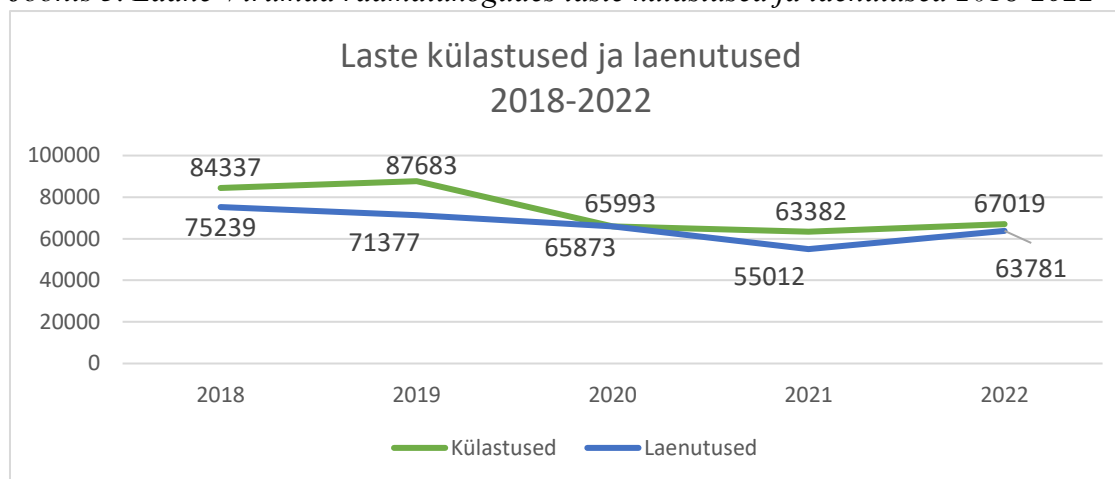
Lastekirjanduse enimlaenutatud raamatud edetabelites on valdavalt koolilugemise raamatud. Põhjuseks on aastate jooksul kogunenud suurem eksemplaride arv – ühe eksemplariga uuel teavikul ei ole mingit lootust tippu jõuda. Populaarseks on saanud arvutimängude raamatud.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu külastustest oli laste osa 18,7%. Seda on 2% rohkem, kui mullu, kuid pandeemiaeelset taset veel taastada ei õnnestunud.

Laste laenutused moodustasid kõigist kojulaenutustest 11,1%.

Lasteosakonna laenutustest olid eestikeelsete raamatute laenutused 97%, vene- ja inglisekeelsete raamatute laenutusi oli võrdselt 1,5% kõigist laenutusest. 2015. aastal projektiga „Raamatukotid lähevad lasteaeda“ alguse saanud lasteaedade raamatuvalikuga varustamise süsteem on end igati õigustanud. Aasta jooksul toimetati lasteaedadesse 32 raamatukotti keskmiselt poolesaja raamatuga igaühes. Graafikalaudu kasutati aasta jooksul 270 (+104) korral. PlayStationi kasutajate arv on jõudsasti kasvanud - 1500-le (+961). Aasta jooksul hangiti juurde ka teine mängupult ning 5 uut mängu.

Joonis 5. Lääne-Virumaa raamatukogudes laste külastused ja laenutused 2018-2022

1.3.3 Laste-ja noorteteenindus, s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine.

- Üleriigilised ja maakondlikud projektid:

- Lugemisisu programmiga liitus 16 raamatukogu. Programmi raames läbi viidud tunnid elavdasid huvi raamatute vastu. Kui lapsed käivad koos rühma või klassiga raamatukogutunnis ja saavad positiivse elamuse, tulevad nad hiljem ka iseseisvalt või ema-isaga koos raamatukokku. Lugemise tähtsust ei saa lapse arengus alahinnata, ning kui asjale läheneda põnevalt ja mänguliselt, tulevad pisikesed lugejad hea meelega raamatuid vaatama ja laenutama. Oluline on seejuures ka raamatute väljapanemise kunst. Vinni-Pajusti raamatukogu jagas tublimatele osalejatele diplomid, mis anti lastele üle pidulikul õppeaasta lõpuaktusel koolimajas. Viru-Nigula raamatukogus on eraldi riiul Lugemisisu kahe aasta raamatutega, väljapanek on programmis osalevate laste hulgas saanud hea vastuvõtu osaliseks.
- Maakondliku lugemisbingo seitsmest töölehest kolm olid mõeldud lastele. Nii mõnigi laps sattus hasarti ja luges rohkem kui ühe bingopileti jagu raamatuid. Lugemisbingo andis hea võimaluse lugeda ka selliseid raamatuid, mida tavaliselt ei laenutata.
- Uhtnas lastele anti võimalus Nukitsa konkursi hääletusedel täita tahvelarvutite vahendusel ning selline hääletamine tekitas huvi ja lisas põnevust.
- *Suvelugemise kampaaniad ja tublide lugejate tunnustamised.* Suvelugemise raamatud olid Tapal eraldi märgistusega ja väljapanekus ning lugemisisu motiveerimiseks toimus

algklasside vahel võistlugemine. Selline moodus meelitas kohale palju lugejaid. Vinni valla raamatukogud korraldasid raamatukogupäevade ajal ühise tublide lugejate tunnustamisürituse, kus koos lastega lustis professor Siiri Merros Stuudiost, tublimaid lugejaid tunnustati järjehoidjate, kleepsude ja märkidega.

- *Raamatud lasteaedadesse.* Laekveres lasteaia kolmes rühmas käidi raamatukotiga aasta jooksul kuuel korral. Rakkes laenutatakse raamatuid lasteaiale kohapeal kasutamiseks. Tapa raamatukogu viib raamatukastid lasteaia erinevatesse majadesse, kus õpetajad ise valivad raamatuid omale rühmadesse. Väike-Maarja raamatukoguhoidja viis kord kuus vanemate laste rühmale valiku raamatuid.
- *Raamatukoguringid.* Viru-Nigula raamatukogu juures tegutseb juba mitu aastat Raamatukoguring, mis on mõeldud 1.– 4. klassi õpilastele lugemise propageerimiseks ja lugemisharjumuste kujundamiseks ja arendamiseks. Lapsed võtavad aktiivselt ringi tööst osa ning pakuvad ka ise välja ideid, mida võiks ringis lugeda ja ette võtta. 2022. aasta sügisest tegutseb raamatukoguring ka Kunda majas. Õpilaste raamatukoguring tegutseb ka Vinni-Pajusti raamatukogus.
- *Kirjanike külaskäigud.* Uhtnas ja Sõmerul toimus lastekirjanike tuur, mille raames külastasid raamatukogu Kadri Hinrikus, Kadi Kurema ja Jaanus Vaiksoo. Eelnevalt toimusid raamatukogutunnid, kus tutvustati autorite loomingut ning koguti lastelt kokku küsimused esinejatele. Tamsalus kohtus lastega Indrek Koff, Jäneda ja Lehtse raamatukogus on juba traditsiooniks saanud rahvusvahelisel lasteraamatupäeval kutsuda külla kirjanik. Tänavuseks külaliseks oli Reeli Reinaus. Laekvere lapsed kohtusid Anti Saarega.

Paraku on endiselt paljude laste eelistus kõige õhem raamat. Selliste kriteeriumide alusel valivad raamatuid lastele tihti ka lapsevanemad, lisaks jääb raamat teinekord nende poolt võtmata ka siis, kui see neile endile lapsepõlves ei meeldinud.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu lasteosakonnas on püütud nii lugemishuvi õhutamiseks kui ka lugemisoskuse arendamiseks pakkuda lastele nii tegelusmänge, näitustele lisatud ülesandeid ja muid ahvatlevaid tegevusi, mis nõuavad funktsionaalset lugemisoskust, et nendes mängudes hakkama saada.

- Laste raamatute juurde juhtimine algab väikelastele mõeldud jututare hommikutega. Jututare on sotsialiseerumise paik lastele ja suhtlemisvõimalus samaealiste väikelaste emadele, kes nõnda leiavad tee raamatukogusse muulgi ajal, kas siis lapsega mängimiseks või raamatuid laenutama.
- Raamatukogus toimetamise oskust ning raamatukogu toimimist on aastaid õpetatud 1. klassi lastele raamatukogumängu abil, mis aitab lastel raamatukogus leiduvaid põnevaid varasid avastada ning julgustab iseseisvalt raamatuid valima tulema.
- Raamatukogu lasteosakond kiidab igal kevadel Rakvere linna koolide 1.-5. klasside kõige tublimaid lugejaid tubli lugeja tunnustusega. 2022. aastal jagati neid kokku 114.
- Mängulisemat sorti ettevõtmised, mis nii suuri kui väikeseid lugemise juurde püüdsid suunata, olid raamatukogude aasta Eestimaa erinevate raamatukogude avastamise mäng, mille raames käis raamatukogus kaugemalt külalisi uudistamas ning templit oma rändelehele nõutamas.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused

Vt ka Lisa 4.

Kaasa löödi üleriigilistes ettevõtmistes, näiteks pannkoogipäeval, Põhjamaade ettelugemise nädalal, ettelugemispäeval. Lapsed olid kaasatud raamatukogude teema-aasta avamise ja

lõpetamise sündmusel. Jätkusid vahepeal soiku jäänud muinasjutuhommikud, mängutunnid, raamatukoguööd ja koolivaheaja sisustamised, lauamängupäevad ja diskod raamatukogudes. Üleskutse pannkoogipäeva tähistamiseks andis Uhtnas tõuke taaselustada lastekaitsepäeva tähistamise traditsioon. Pannkoogipidu toimus lasteaia hoovialal ja hõlmas nii raamatu lugemist, mängu, tantsimist kui pannkookide söömist. Esmakordselt tuli arvestada kõiki tegevusi planeerides, et publikuks on lapsed erinevatest keeleruumidest ning kõigil peab olema ühtviisi tore. Kadrina VRK pannkoogipidu „Suure koogiteoga suurde suvesse“ toimus Kihlevere raamatukoguhoidja suvekodus. Kadrinas tähistati lastekaitsepäeva heategevusliku lasteraamatute laadaga, mille tulu läks Kadrina lasteaiale. Ettelugemispäeval oli seal külas Heli Preismann õpetliku kavaga, mida teha siis, kui metsa ära eksid. Vohnjas on muutunud traditsiooniks morsetähestiku lahtikodeerimise abil magusa üllatuse peidukoha otsimine. Lõbusaid ja arendavaid lauamänge mängisid lapsed vabal ajal Huljas ja Kihleveres. Laekvere kooli õpilased osalesid kohtumisel USA saatkonna esindajatega, kus tutvustati fotonäitust „Ameerikat kujutades“.

Roelas kohtuti jutuvestja ja muusiku Polina Tšerkassovaga. Tapal viis siidimaalikunstnik Maria Jürimäe läbi siidimaali õpitoa ja kohtuti kirjanik Kristina Ruderiga. Mõlema kohtumise eesmärgiks oli avardada laste silmaringi ning tutvustada erinevaid võimalusi loomingulisteks tegevusteks.

Rakke Kooli õpilastele toimusid raamatukogutunnid, mis keskendusid peamiselt kodukandi kultuuriloos olulistele inimestele ja nende tegevusele. Raamatukogude aasta lõpetamine toimus koos Rakke Kooli 9. klassi õpilastega – neil tuli lahendada piirkonna kultuurilugu puudutav viktoriin, riulist üles otsida etteantud raamatuid ning kokku panna üht kodukandi suurkuju kujutav pusle. Roelas küpsetati vanaemade- ja lastega pannkooke. Üritusel „Põlvkondade kokkutulek“ maitsti erinevaid hoidiseid ja tutvuti mardri- ja kadripäeva kommetega. Koostöös Viru-Nigula Koduloomuuseumiga käisid Vasta Kooli algklasside õpilased rahatarkuse teemalises raamatukogutunnis. Aseri kooli noored löid kaasa Ukraina Kultuurikeskusega koostöös korraldatud käsitööraamatu valmistamisel. Ulvi lastele kujunes lõbusaks Ulvi klubiga korraldatud suve ärasaatmispidu, kus tehti raamatujoogat, mängiti erinevaid mängu ja söödi jäätist.

Väike-Maarja raamatukogu lööb aktiivselt kaasa teiste valla asutuste korraldatud ettevõtmistes, nii osaleti raamatukogu koolipere isadepäeva kultuurimatkal piltmõistatuse tegevuspunktiga, Wähja Festivali lastealal ruumiliste vähkide meisterdamise ja õuemängudega, talutoidu päeva lastealal toidutesti, pastlapuhumise võistluse, ettelugemise ja paelte punumisega, kodutütardele korraldati kodulooline taskulambimat. Vinni-Pajusti raamatukogu oli üheks otsitavaks punktiks kooli korraldatud orienteerumismängus, kus lapsed said raamatukoguaasta tantsu vihtuda, ühel jalal tähestikku lugeda ja sõnarägastikku lahendada.

Viru-Jaagupi raamatukogu suuremaks lasteürituseks kujunes „Raamatukogu kolib“, kus aktiivselt osalesid noortemaja lapsed. Kolimisürituse ajal tutvusid nad raamatukogu fondide süsteemi ja paigutusega.

Haljala rk-st lahkusid raamatukogust korraga direktor kui ka raamatukoguhoidja ning sellepärast kannatasid seal ka laste üritused. Varangul korraldati vastlapäeva ning Karepa lastel käis külas Sagadi looduskool.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu toimus 2022. aastal laste- ja noorteosakonnas 64 (+12) üritust koolieelikutele ja põhikooliealistele lastele. Koostati 24 (+2) raamatunäitust ja 23 (+4) raamatuväljapanekut.

Suurim raamatunäitus valmis Nukitsa konkursi raamatutest, kuid kahjuks hindamissedelite täitmine langes koroonapiirangute aega ning Nukitsa tunde pidada ei saadud.

Tore ja värske viis oli kokku panna kohvernäitusi: „Siis, kui jänkud munesid.“, „Ägedale sitikaurijale.“, „Sõida seenele!“ ja „Saa liiklustargaks!“. Lastele meeldib kohvrimaailma uurida, asju käega katsuda ja nõnda jäävad näppu ka teemakohased raamatud.

Raamatunäituste sarjana alustati aastat läbiva näitusesarjaga „Eesti lastekirjanduse tähestik“. Raamatukogu 110. sünnipäeva puhul kokku tegelusrada vana aja raamatukogudes tehtud tööde tutvustamiseks nimega „Raamatukogu põrutab nüüd 110-ga“. Tegelusrada sai igäiks läbida vabas tempos, kas või üks toiming korraga: trükkida kirjutusmasinal oma nimi, kirjutada lahtise tindisulega paberist lugejapiletile vajalikud andmed, kuupäevatemplit kasutades lüüa piletisse tagastusaegu jne.

Sel aastal kutsuti lapsi projektiga „Nukitsa pilditegu 2022“ tegema fotolavastust ühest või mitmest Nukitsa konkursi raamatu illustratsioonist. Pildile pidi mahutama ka selle raamatu, millest illustratsioon oli valitud, et taaslavastatud pilt toimiks ka raamatu reklaamina. Lääne-Virumaa Keskraamatukogu saali kutsuti kõiki projektis osalenud lapsi, kus nendega kohtus armastatud lastekirjanik Kairi Look.

Raamatukogude teema-aasta sooviti pakkuda lastele ja noortele loomingu- ja väljakutseid ja mõttetööd lugemise, raamatu ja raamatukogu teemal, kasutades neile sotsiaalmeediast tuttavat meemi vormi. Kokku laekus konkursile 97 meemi. Meemide sisust said raamatukogutöötajad kinnitust oma tähelepanekutele, et lugemine on väga paljude noorte jaoks kohustus, et noorte funktsionaalne lugemisoskus on nõrgavõitu ning seetõttu ei paku lugemine paljudele kahjuks mingit mõnu.

Eesti Noortekirjanduse Ühingu ühisprojekti „Noortekirjanik igasse maakonda“ toel toimus Rakvere gümnaasiumi õpilaste kohtumine Lääne-Virumaal elava ulmekirjaniku, kirjastaja ja kunstniku R.K.Topkiniga, „Lana raamatute“ fantaasiatriilooogia autoriga (kodanikunimega Katrin Topkin).

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Koduteenindust pakkus 24 raamatukogu (2021.a 22).

Tabel 15

Raamatukogu	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Aseri	72	134	6
Jäneda	11	11	6
Kadrina	67	67	17
Karepa	158	158	15
Kiltsi	11	11	2
Laekvere	43	43	5
Lepna	31	31	2
Rakke	23	23	6
Saksi	26	26	6
Simuna	6	6	2
Tamsalu	81	81	5
Tapa	3	3	1
Triigi	12	12	1
Uhtna	2	2	1
Ulvi	3	3	3

Varangu	31	31	4
Vergi	34	34	4
Vinni-Pajusti	27	27	3
Viru-Jaagupi	80	85	4
Viru-Nigula VRK (Kunda)	12	26	11
Võsu	14	14	3
Võsupere	9	9	2
Väike-Maarja	19	19	6
LVKRRK	49	49	25
KOKKU	824	905	140

Koduteenuse kasutajate arv tõusis 16 inimese võrra. Võimalus omale raamatuid koju tellida on kõikides raamatukogudes, kuid paljudes kohtades on see korraldatud sotsiaaltöötajate või lähedaste inimeste abil ja raamatukoguhoidjad ise kodudes ei käi.

Lisaks raamatute ja perioodika laenutamisele on Viru-Nigula VRK töötajad kodukülastusel pakkunud abi nutiseadme kasutamisel ja postipunkti teenuste kasutamisel. Samuti vormistati soovijatele ajalehetellimusi ning pakuti printimisteenust. Ulvi raamatukogu juhataja on abistanud arvutiprogrammide korrastamisel ja kasutamisel.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogus oli tavapärase külastuste intervall üle nädala, kuid lugejate nõudmisel ka tihedamini, seetõttu on 2022. aastal märgatavalt suurenenud koduteeninduskordade arv. Koduteenuse vajajate koguarv on aasta lõikes muutuv, kuna osad inimesed ei kasuta teenust aastaringselt, kas siis elukoha või tervise tõttu. Osa koduteeninduse lugejaid soovib teenust vaid talvekuudel.

Tabel 16

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Uhtna hooldekodu	11	
Kunda Südamekodu	12	180
Ulvi hooldekodu	8	64
Tapa Põllu Kodu	6	79

AS Hoolekandeteenused Tapa Põllu Kodu asukad tahavad tingimata just raamatukogus kohapeal käia. Vähemalt kord kuus toimus nendega raamatutund (vestlus, jõukohased mängud, raamatute vaatamine jms)

Uhtna Hooldekodule osutati teenust terve aasta jooksul, kuid viiruse leviku tõttu ei saanud seda teha mitte igal kuul. Kui külastada ei olnud võimalik, siis viidi lugejatele personaalsed raamatupakid ning sealne sotsiaaltöötaja korjas tagastatavad raamatud kokku. Vahepealsel mittekohtumiste ajal rõõmustati sealseid lugejaid ise tehtud tervituskaartidega.

Viru Nigula Kunda maja raamatukoguhoidja käis regulaarselt Kunda Südamekodus. Tema külastused on sealsete elanike seas alati väga oodatud. Lisaks lugemisvarale viis raamatukoguhoidja hooldekodusse ka mõistatusi ja lentsõnu, juhtis vestlusringe ja tutvustas uuemaid raamatuid ning eesti kirjanikke.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

Kuna piiranguid enam ei olnud, kasvas 2022. aasta sündmuste arv samale tasemele, mis oli enne pandeemiat. Raamatukogud korraldasid 776 üritust, seda oli 84% rohkem kui 2021. aastal. Osalejate arv jäi küll tagasihoidlikumaks, kuid neid oli siiski üle kahe korra rohkem kui aasta varem.

Raamatukogud muutusid üha enam kogukonda koondavateks kohtadeks. Võsu raamatukogu korraldas kogukonna liikmetele üksteisega tutvumiseks vestlusõhtu „Seltskondlik pärasõõn“. Kihleveres toimusid keskpäevased vestlusringid lähedate külanaistega. Sõjapõgenike saabudes sirutasid raamatukogud samuti oma abikäe: Uhtna raamatukogul tuli korraldada kiirelt külakoosolek „Kuidas saan mina aidata sõjapõgenikke“, sest elanikel oli palju küsimusi ja vähe vastuseid – valla esindajate kõrval jagas raamatukogu direktor oma kogemust, mis saadud abi kogumisel ja jagamisel. Raamatukogudes toimusid lauamängude õhtud nii lastele kui täiskasvanutele, korraldati käsitöö näitusmüüke ja tähistati rahvakalendri tähtpäevi.

Juubeleid tähistasid Rakke raamatukogu – 110 ja Ulvi raamatukogu – 75.

Pärandkultuur ja kodulugu

Koostöös Muuseumisõprade seltsi ning valla haridus- ja kultuuriasutustega algatati Väike-Maarja valla kultuuripuu projekt, millest saab ajapikku kõigile kasutatav pärimuspagas ning veebiversioonis kasutatav ja ka täiendatav igal ajal ja olenemata asukohast.

Rakkes toimus sarja „Kodukandi suurkujud“ teemaõhtu: Faehmann ja Luts Rakkes.

Novembris kadripäeval korraldasid Vinni valla raamatukogud ühiskülastuse Vinni vallamajja, etendades kadripäeva kombeid ja traditsioone Vinni valla volikogule ja vallavalitsusele.

Tapal avati mälestuspink kauaaegsele raamatukoguhoidjale Anne Unnukile, kel on Tapa linna kultuuriloos väga oluline koht.

Väike-Maarja, Rakke, Viru-Nigula, Saksi osalesid üle-eestilisel jutuvestmisfestival „Ööbikuööd“.

Kirjandussündmused

Oma loomingut käisid tutvustamas ja lugejatega kohtumas Elo Selirand (Kadrina), Märt Treier „Eluolulised lood“(Sõmeru), Lüüli Syyk „Veri mäletab“ (Rakkes), Kristina Ruder, Indrek Koff, Reeli Reinaus, Pamela Maran (Tapal), Lauri Räpp, Kaido Höövelson (Ulvis).

Vinni valla raamatukoguhoidjad osalevad Eduard Vilde nimelise kirjandusauhinna žüriis ja korraldustoimkonnas ning 2022. aasta preemia anti pidulikult üle Tauno Vahterile. Laekvere raamatukogu viis läbi projekti „Kirjanduslikud kohtumised raamatukogude aastal“, mille raames kohtuti Marko Kalduriga teemal „Salapärase Eesti“ ja Olav Osoliniga. Muugas tähistati Eduard Vilde sünniaastapäeva ning sel puhul käisid kirjanik Ain Kütt ja jutuvestja Ena Mets.

Töö- ja õpitoad

Kadrinas toimusid keraamika töötoad ja punuti laastukorvi, „Loodusliku kevadkaunistuse töötuba“ oli Huljas ja korallküünla õpitud Rakkes. Uhtna raamatukogu osales Maal elamise päeval töötoaga „Kuidas korrastada oma perekonna fotopärandit“. Karepal meisterdati Maris Siimeri töötoas „Kes on meres peidus“ mere äärest korjatud materjalist.

Ekskursioonid ja väljasõidud

Haljala raamatukogu käis oma kirjandusringi Ugala teatris ning toimus väljasõit Haljala kihelkonna mälestuskivide juurde. Vinni valla aktiivsematel lugejatel oli võimalus osaleda ühisel kultuuriloolisel ekskursioonil Jõgevamaale. Koostöös Uhtna naisseltsinguga toimus

eakatele ekskursioon Keila-Joa lossi ja Arvo Pärdi keskusesse. Enne väljasõitu korraldati raamatukogus kohtumine, kus tutvustati Keila-Joa lossi ajalugu ning Arvo Pärdi elulugu.

Loengud ja kohtumised

Kadrinas toimusid loengud lapsevanematele “Koolivalmiduse toetamine kodus”, lasteaia õppejuht Ingrid Haavajõe ja eripedagoog Jane Duder, “Lapsevanemate vaimne tervis”, psühholoog Heivi Mäekivi. Rakkes toimusid vestlusõhtu ajakirjanik Liina Kanarbikuga teemal „Meedia roll tänapäeval“ ja kohtumisõhtu psühholoog Rita Rätsepaga teemal „Kuidas rasketel aegadel hakkama saada“.

Väike-Maarja ja Rakke raamatukogu osalesid Eesti Rahvakultuuri Keskuse jutuvestmisfestivalil „Ööbikuööd“: toimusid Peep Veedla linnulauluretk ja Polina Tšerkassova kontsert-jutupõimik Kiltsi lossi pargis.

Kadrina raamatukogu klubiõhtul “Olukorrast Ukrainas” oli külas ajakirjanik Margus Martin.

Ulvis toimus raamatukogu juubeli tähistamine 14.oktoobril koos Henrik Normanniga.

Muusika- ja salongiõhtud

„Toivo ja kitarr“ Sõmerul, kus lisaks muusikale tegi põnevaid füüsikalisi katseid õpetaja Toivo Reinsoo. Martin Müller, Helin-Mari Arder Kadrinas. Vohnjas toimusid Andres Pulveri muusikakuulamise õhtud: “Küünlapäeva rahuliku muusika õhtu”, “Sõja ja rahu laulud”, “Kusagil Aafrikas”. Veneveres toimus jõuluootuse õhtu koos muusikastuudioga „Laanelill“.

Muud sündmused ja kampaaniad

Sõmerul toimus hoidistekonkurss „Suvi purki“ - hoidiste hindamine ja Rakvere valla parimate hoidiste väljakuulutamise. Samuti toimus seal raamatukogu annetusaaktsioon „Teeme head!“, millega koguti sööki ja tekke Rakvere Koduloomade Varjupaigale.

Uhtnas Tähistati Ukraina tikandipäeva tikandite näitusega, kus sai näha nii Eesti kui Ukraina käsitöölise töid. Ukraina lapsed esinesid meeleoluka kontserdiga.

Väike-Maarja raamatukogu osales Pandivere päeval aktsiooniga Elav Raamatukogu, mille teemadeks olid: "Noor ei saagi valmis entsüklopeediaks", "Muutuv inimene muutub ajas", "Lasteaiaõpetaja kui pere toetaja", "Muukeelsed pered väikeses kogukonnas", "Mäletamine kui missioon", inglisekeelne "Euroopa kool", "Elav raamatukogu" ja "Kultuuripuu."

Kadrina filmiklubis näidati uusi filme nende hulgas ka „Soo“ ja Apteeker Melchior“

Näituseid ja väljapanekuid tehti 618. Osaleti oma kogude pärlitega raamatukogude aasta ühisaktsioonis. Raamatukogud on ka tänuväärt kohad kohalike kunstikoolide õpilaste tööde eksponeerimiseks.

Tapa raamatukogus on menüüd nii kõrgkunsti pakkuvad näitused kui ka kohaliku kunstikooli õpilaste tööd. Raamatunäitused on teatavasti head laenutamise ja raamatuvarade tutvustamise kohad. Aasta jooksul on Aseri raamatukogu vitriini ja riuleid kasutanud oma kogu väljapanekuks mitmed kohalikud kollektsionäärid. Näituseid on olnud sokkidest, prossidest, südametest, inglitest, mõmmikutest ja ka raamatukogu lugeja poolt loodud jõulumaa.

Valik näituseid:

- „Siidimaali maagia“, Maria Jürimäe siidimaalide näitus (Tapa)
- „Jalutuskäik“, Viive Noore isikunäitus (Tapa)
- Fotonäitus Bálint Pörneczi "Figuurid" (Tapal)
- Kaitseliitlase vormide näitus 1991–2022 (Assamalla)
- „Palve Ukraina eest“ (Ukraina kunstnike näitus Jänedal)
- „Minu eriline kodujõgi“, fotonäitus (Jänedal)

- Marko Mõru reisifotod (Tamsalu)
- Ain Aasa fotonäitus „Aastaajad Porkuni ümbruses“ (Saksi)
- Veskimäe talu maalinäitus ja Anne Veelmaa Vaasa maalide näitus (Rakke)
- Raamatuillustratsioonide näituse „Milla“ (Karepa)
- MTÜ Pistrik Kunstistuudio näitused: „Põnevad maskid“, „Magus hommik“, „Suvised akvarellid“ (Sõmeru)

2022. aastal korraldas Lääne-Virumaa Keskraamatukogu 98 üritust ning 116 näitust ja väljapanekut. Võrreldes eelmise aastaga kasvas sündmuste arv – toimus 22 sündmust rohkem. Enam kui kahekordistus ka sündmustel osalenute hulk, jõudes peaaegu tagasi 2020. aasta tasemele. Üritustel osales 2416 inimest (2022. a 1054). Kasvu taga on koroonapiirangute kadumine, suurem sündmuste hulk, üks suure publikuga väliürituse toimumine Kamalamba festivalil Rakvere Vallimäel.

- Raamatukogu sündmuste fookust, ürituste hulka ja neis osalejate arve mõjutas ka veebruari lõpus alanud sõjaga seotud suur Ukraina sõjapõgenike hulk. Sellele sihtgrupile korraldati mitmeid erinevaid ettevõtmisi.
- Jätkusid tavapärased regulaarsed ürituste sarjad väiksemale sihtgrupile – mälu treeningud Anu Jonuksi juhendamisel, vanemaealiste jutuklubi, keelekohvik eesti keele harjutamiseks. Keelekohvik keskendus eelmisel aastal vaid ukrainlastele, kelle hulk linnas oluliselt kasvas.
- Jutuklubi külalisteks ja teemadeks olid: Rein Sikk ajakirjandusest, Katrin Luke ravimtaimedest, Uno Trumm keskaegsest Rakverest, Tauno Vahter kirjastuses Tänapäev lähiajal ilmuvast kirjandusest, Katrin Nõlvak vabatahtliku seltsilise programmist jt.
- Tervisealaseid teabepäevi, mida raamatukogu korraldab koos Õdede Liidu ja Rakvere Haiglaga toimus nagu paaril viimasel aastalgi ühel korral – teemaks „Kuidas ennetada ärevaid olukordi?“.

Olulisemad sündmused Lääne-Virumaa Keskraamatukogus:

- Odette Kirsi raamatu „Rakvere elanikud“ esitus. Tutvustas ajaloolane ja raamatu toimetaja Uno Trumm.
- Raamatukogude aasta avamine. Üleriigilisel ettelugemisel esitas katkendit Mudlumi raamatust „Mitte ainult minu tädi Ellen“ näitleja Tiina Mälberg ja lastele Piret Raua raamatust „Tobias ja teine b“ kirjanik ja dramaturg Urmas Lennuk.
- Kristi Saare investeerimisloeng.
- Arutelu „Rohepööre minu kodukohas“. Kõnelesid Riigikantselei rohepoliitika nõunik Ivo Krustok ja Rakvere abilinnapea Neeme-Jaak Paap, arutelu juhtis Erle Loonurm.
- Baltoscandal 2022: Kõnninäidend "a play in walks" algusega raamatukogust. Autorid Daria Khrystych ja Bohdana Korohod.
- Kirjanike tuur „Sõnaränd“: David Vseviiov, Triin Soomets ja Maniakkide Tänav.
- Rahvusvähemuste päev "Kogu Eesti loeb" festivali „Kamalammast“ programmi osana Rakvere Vallimäel. Fatima Merzhoeva inguššia rahvusköögist, Dmitri Pšenitšnõi hoidistamisnippidest ning peaesinejana ajakirjanik Priit Kuusk reisimisest ja toidust.
- Raamatukogude aasta lõpetamine: teatapulga üle andmine Liikumisaastale.
- Kohtumisõhtud Eha Veemiga, Märt Treieriga, Ilmar Tomuskiga. Marianne Mikkoga, Heidit Kaioga, Mae Lenderiga, Olav Osoliniga jne.

Olulisemad näitused:

- Soome Instituudi rändnäitus “Tove Jansson – elada, unistada, hõljuda”

- Tarbekunstinäitus „Meie kodude Tarbeklaas“
- Arvo Iho fotonäitus "Unistuste aed"
- Tartu Ülikooli raamatukogu rändnäitus "Elu esiküljel"
- Rakvere linna meenete näitus „Rakvere 720“
- Lääne-Virumaa õpilaste käsitöö aastanäitus
- Jaanus Leki fotonäitus "Jalutuskäik Lahemaal"
- Tarbekunstiseltsi CDE kunstinäitus
- Tiina Leini ingliskeelne kollektsioon „Et inglid sind hoiaksid“
- MTÜ 12 kuud loodusfotode näitus

Näitustest pakkus inimestele suurimat huvi Tarbeklaasi vaaside ja kausside näitus. Näitusele toodud esemed pärinesid peamiselt raamatukogutöötajate kodudest ning moodustasid kokku väärrika kollektsiooni.

4.6.1 kohalikul tasandil

Koostööpartneriteks kohalikul tasandil on lasteaiad, koolid, noortekeskused, rahva- ja seltsimajad, eakate klubid, seltsid, kandikogud, vallavalitsused ja teised raamatukogud. Suuremaid üritusi planeeritakse ühiselt, kuid üksteise tööd ei dubleerita. Raamatukogu ruumides toimuvad kogukonna ja seltside koosolekud, laulu- ja kunstiringid. Raamatukogud osalesid Virumaa Teataja ja omavalitsusliidu korraldatud maakonna aasta teo väljaselgitamisel.

- Nädalaleht Kuulutaja – raamatukoguhoidjate lugemissoovitused, raamatukogude aasta kajastamine
- Maakonnaleht Virumaa Teataja ja Inna Grünfeldt – raamatukogude teema ja sündmuste kajastamine. Lääne-Virumaa Keskraamatukogu pälvis Virumaa Teataja pressisõber 2022 tiitli.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu olulisemad koostööpartnerid olid veel:

- Rakvere Linnavalitsus – raamatukogu on kaasatud mitmetesse linna üritustesse. Linnavalitsuse töötajate abil koostati linna päevadeks meenete näitus, abilinnapea Neeme-Jaak Paap osales Riigikantselei korraldatud rohepöörde arutelul raamatukogus. Koostöös linnavalitsusega korraldas raamatukogu jõulupeo ukraina lastele, esines Polina Tšerkassova.
- Rakvere Kultuurikeskus – sündmuste info vahendamine ja linna üritustes kaasalöömine. Näiteks osales raamatukogu Olav Osolini kirjandusõhtuga kultuurikeskuse korraldatud Rakvere Kultuurifestivali kavas ning rahvusvähemuste päeva programmiga „Kogu Eesti loeb“ festivalil „Kamalammas“. Läbi kultuurikeskuse jagatakse beebiraamatut „Pisike puu“.
- Käsitööõpetajate ainesektsioon – maakonna õpilaste käsitöönäituse korraldamine raamatukogus.
- Rakvere Teater – raamatukogu oli rahvusvahelise teatrifestivali Baltoscandal üks toimumiskoht - kõnninäidend "a play in walks".
- SA Virumaa Muuseumid – Ajaloolase Uno Trummi loeng ja raamatuesitlus.
- Transpordiamet – liiklusnädala korraldamine maakonna raamatukogudes.
- VIROL – Konkursi „Aasta tegu Lääne-Virumaal“ hääletamise korraldamises osalemine. Virumaa Kirjandusauhinna laureaadi valimises osalemine.
- Kultuurkapitali Lääne-Viru ekspertgrupp – mitmete ettevõtmiste rahaline toetamine.

4.6.2 riiklikul tasandil

- Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing – üritustel, koolitustel ja töörühmades osalemine.
- Eesti Lastekirjanduse Keskus - koolitused ja lasteprojektid, „Lugemisisu“, Nukitsa konkurs, raamatu „Pisike puu“ jagamine.
- Eesti Rahvusraamatukogu – erialased koolitused, üleriigilised arendusprojektid, raamatukogude aasta eestvedamine
- Kultuuriministeerium – projektid, koolitused.
- Hoiuraamatukogu – raamatute kogumisaktsioon
- ETKA Andras – koolitused, täiskasvanud õppija nädala korraldamine, maakonna tugivõrgustikus osalemine.
- Transpordiamet – Liiklusnädala korraldamine
- Eesti Rahvakultuuri keskus - Jutuvestmisfestival Ööbikuööd
- Ukraina Kultuurikeskus koos asutaja Anatoli Ljutjuki ja kultuurikeskuse kirjandusprojektide kuraator Katya Novak - käsitööraamat „Neitsi Maarja Laul“ koostamine
- Viive Noor (ELK-i kunstiekspert) – kunstinäitused Tapal
- Riigikantselei – rohepöörde arutelu korraldamine raamatukogus.
- Hoiuraamatukogu – raamatute kogumisaktsioon 14.-22. oktoobril.
- Kirjanike Liit – kirjandustuuri „Sõnaränd“ korraldamine.
- Sotsiaalse Innovatsiooni Labor – „Kultuuri- ja spordiasutuste teenusedisaini arendusprogrammi“ läbiviimine, teenusedisaini toetamine ja mentorlus.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil

- Ameerika Ühendriikide Suursaatkond Tallinnas - „Ameerikat kujutades“, rändnäitus Ameerika ajaloost Laekveres ja Tapal
- Pirjo ja Erkki Suomu – Tapa VRK Soome sõpruslinnast Akaa. Koostöövõimaluste arutamine.
- Kateryna Botnar - Serhii Zaharovi graafilise romaani „Auk“ 30 eksemplari annetamine Viru-Nigula VRK-le. Teos räägib 2014. aastal Donetskis toimunud okupatsioonivastastest kunstiprotetidest ning autori vägivaldsest vangistamisest.

Erineva keele ja kultuuritaustaga inimeste sidususe suurendamine.

Vergi raamatukogus toimus kevadel keelekohvik sakslasele ja sügisel ukrainlastele. Aseris toimib keelekohvik eesti keelt mitterääkivatele elanikele.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogus jätkus iganädalane keelekohvik, kus mängulises vormis harjutati eesti keeles suhtlemist. Kevadel, sõjapõgenike saabudes, hakati kaks korda nädalas pakkuma neile võimalust eesti keelega ja siinse eluga tutvumiseks.

September-november viidi projekti raames läbi ukrainlastele suunatud kohanemisprogrammi tegevusi: väljasõite, ekskursioone, töötubasid ja keeleõpet. Üritusi oli kokku 19. Tutvuti Virumaa loodusega ja talueluga, Rakvere ajalooga, liiklusohutusega, õpiti elustamist, helkurite ja jõulupärgade valmistamist, tehti üheskoos lemmiktoite, käidi Narvas ja ERM-is. Programmis oli kokku 349 osalejat.

Keelekohvikud jätkusid ka peale programmi lõppu. Kokku oli neid aasta jooksul 45, osalejaid 268.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele

2022.a viidi maakonnas läbi 684 (2021.a 699) individuaalkoolitust ja 245 rühmakoolitust. Viimaseid oli 67% rohkem kui mullu. Selle tõusu põhjuseks on kindlasti piirangute kadumine, aga ka Lugemisisu tundide liigitamine kasutajakoolituste alla, mis eelnevatel aastatel võisid minna ka hoopis ürituste arvestusse.

Kuigi eelmise aastaga võrreldes oli kasutajakoolitusi ligi 10% rohkem, jääb see pandeemiaeelsele ajale märkimisväärselt alla.

Lastele toimusid raamatukogutunnid raamatukogu ja lugejaportaali tutvustamiseks. Räägiti uutest raamatutest, nende paiknemist riulites ja laenutamisreeglitest. 16 raamatukogu viisid läbi Lugemisisu tunde, mis toimusid eelneva koolituse ja etteantud juhendite alusel. Lastele viidi läbi ka liiklusnädala raames liiklustunde. Rakke Kooli õpilastele toimusid aasta vältel raamatukogutunnid kohaliku kultuurilugu puudutavatel teemadel. Koostöös Väike-Maarja raamatukogu ja kohaliku kooliga toimus õpilastele viis loengut “Kultuuriline identiteet. Lugemiskultuur.“ Jänedal oli rühmakoolituste suurimaks väljakutseks Ukraina õpilastele lihtsamate suhtlusväljendite õpetamine ja praktilise kasutamise. Tapa raamatukogus käisid õpilased raamatukogude aasta raames raamatukogutöö telgitaguseid uurimas ning RIKSWEBi kasutamise koolitusel.

Raamatukogutunnid julgustavad lapsi rohkem raamatukogus käima ja endale vajalikke raamatuid otsima. Pärast raamatukogutunde on raamatukogus alati rohkem lapsi, kes tuleb õppima, laenutaba või lihtsalt bussi või lapsevanemat ootama.

Täiskasvanutele korraldati töötubasid, kus valmistati looduslikest materjalidest kevadkaunistusi, makrameetehnikas esemeid, korallküünlaid ja kuuseehteid. Tapal õpiti võru keele nädala puhul ühiselt võru keelt.

Täiskasvanud vajasid personaalset abi printimise, skaneerimise, maksude maksmisega ning pileti ostmisega, digiallkirjastamisega, ID-kaardi tellimise ning tuludeklaratsiooni esitamisega. Õpetati ka sotsiaalmeedia konto loomist. Raamatukoguhoidjad jagasid regulaarselt näpunäiteid ja nõuandeid nii infootsinguks kui ka turvaliseks interneti kasutamiseks. Inimesed on muutunud aktiivsemaks, julgevad ja tahavad abi küsida.

Lisandus ukrainlaste nõustamine vajaliku info leidmisel internetist ning ka üürilepingute sõlmimine.

Muutust on märgata eakate lugejate ettevaatlikkuses. Ollakse teadlikud valitsevatest ohtudest ja pigem küsitakse üle ja alles siis tehakse/või ei tehta. Lapsed ja noored on teadlikumad oma õigustest ja netiketist

Lääne-Virumaa Keskraamatukogus viidi läbi 231 individuaalkoolitust (2021.a 241)

Rühmakoolitusi oli 109. Kokku 178 tunni ulatuses 1049 osalejale (2021. aasta arvud olid vastavalt 67, 118 ja 684). Rühmakoolitusi viidi teenindusosakonna poolt läbi 6, (2021.a 12) neis osales 65 õpilast erinevatest koolidest: Rakvere Ametikool, Rakvere Waldorfkool, Rakvere Realgümnaasium. Rühmakoolituste üheks osaks on tavaliselt tutvumine raamatukoguga, infootsingu ja andmebaaside kasutama õppimine, õppetööga seotud materjali otsimine.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Veebilehed on olemas kõikidel vallaraamatukogudel, kus kajastatakse ka harukogude infot. Vinni valla raamatukogudel on üks ühine veebileht. Ühise kodulehe loomisega tegid algust ka Rakvere valla raamatukogud. Operatiivsemat infot, sündmuste reklaami ja kajastamist leiab sotsiaalmeediast, Facebooki kontod on olemas ka neil, kellel kodulehte veel ei ole.

Raamatukogude aasta puhul saadi rohkem sõna ka kohalike vallalehtede veergudel.

Ajalehes *Kuulutaja* jätkusid ilmumist maakonna raamatukoguhoidjate poolt kirjutatud raamatusoovitused. 2022.a ilmus neid üheksal korral.

Heaks reklaamiks on olnud ka sõbralik, abivalmis ja kompetentne raamatukoguhoidja ning hästi korraldatud ettevõtmised. Kuna kõik ei ole Facebooki inimesed, ei jäeta tähelepanu pööramata ka paberreklaamile teadetetahvlitel. Raamatukogu mainimine ajakirjanduses ja ajakirjanike küsimustele vastamine ning esinemised väljaspool raamatukogu on olnud samuti heaks reklaamiks. Avalikud sündmused leiab Kultuurikava.ee lehelt.

Ajakirja *Raamatukogu* aasta esimeses ja viimases numbris avaldati Uhtna raamatukogu direktori mõtteid erinevatel teemadel.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu peamised kanalid raamatukoguteenuste tutvustamiseks on sotsiaalmeedia (peamiselt Facebook, harvem ka Instagram) ja kohalikud meediaväljaanded (Virumaa Teataja, Kuulutaja, linnaleht Rakvere Sõnumid).

Sündmuste infot sisestatakse Rakvere linna kultuurisündmuste kalendrisse Kultuuriaken. Kultuuriaknasse sisestatud sündmusi reklaamib valikuliselt ka Rakvere Kultuurikeskus.

Kodulehe vahendusel pääseb lugeja raamatukogu elektronkataloogi Urram ja raamatukogu blogisse „Lugemispäevik“. Samuti on lingikogu kaudu kättesaadavad kõik olulisemad vaba juurdepääsuga andmebaasid. Kodulehelt saab liikuda ka möödunud aastal avatud üleriigilise laenusplatvormile MIRKO.

Lisaks blogile haldab ja täiendab raamatukogu kahte kirjanduslikku kaarti: „Kirjanduslik jalutuskäik Rakveres“ ja „Lääne-Virumaa ilukirjanduses“.

2022. aasta sügiseks valmis trükitud kirjanduskaart „Kirjanduslik jalutuskäik Rakveres“. Rakvere linna ilukirjandusloolised paigad – majad, kus on elanud või õppinud tuntud kirjanik, kunagised raamatukogu asupaigad, tuntud teoste tegevuspaigad, mälestusmärgid jmt on kaardi abil seotud loogiliseks jalutuskäiguks. Trükkimist toetas Eesti Kultuurkapitali Lääne-Virumaa ekspertgrupp. Kirjanduskaardi koostas ja kujundas raamatukogu arendusspetsialist Tiina Kriisa. Kaarti jagatakse tasuta raamatukogus ja Rakvere Turismiinfokeskuses.

ERÜ aastaraamatus avaldati kaks artiklit:

- Marju Saluste: „ERÜ aastapreemia 2021. Lea Lehtmets. Lääne-Virumaa Keskraamatukogu peaspetsialist“
- Lea Lehtmets: „Raamatukoguhoidjate täienduskoolituste korraldamisest maakonnas“

4.9 Andmebaasid

Täiendati RIKS -i kodulooandmebaasi.

Uhtna raamatukogu alustas raamatukogu kroonikate digitaliseerimise ja nähtavaks tegemisega Uhtna topoteegi vahendusel.

2022. aastal bibliografeeriti Lääne-Virumaa Keskraamatukogu poolt Urrami kodulooportaali 97 kirjet, so 14 kirjet vähem kui eelmisel aastal. Lääne-Virumaa kohalike valla- ja linnalehtede koduloolised artiklid on samuti kättesaadavad DIGAR artiklite andmebaasist kodulooliste märksõnade abil.

5. 2023. aasta tegevused

2023. aasta suurimaks ühisprojektiks maakonnas kujuneb uuringufirmaga Kliendiuuringud.ee teenusedisaini ja lugejauuringu koolitus, mille tulemusel tehakse lugejauuring kogu maakonnas. Projekti eesmärk on kvaliteedihindamise läbi viimine kõikides maakonna raamatukogudes.

Jätkub raamatukogude liitumine laenusplatvormiga MIRKO.

Maakonna raamatukogude eesmärk on pakkuda oma inimestele võimalikult head ja mitmekülgset teenust, et inimesi rohkem raamatukogudesse meelitada: väljasõidud, töötoad, sündmused seoses liikumis- ja sauna-aastaga. Lastetöö tõhustamiseks koostakse ühtseid materjale tundide läbiviimiseks, tahvli- ja graafikalaua kasutamise võimalusi, korraldatakse üle-eestilist etluskonkurssi „Ellen Niiduga Midrimaal“. Aidatakse kaasa vanemaealiste hääle paremini kuuldavaks tegemiseks. Võimalus alustada tööd uutes ruumides on Viru-Jaagupi ja Haljala raamatukogul. Vahepeal maha maetud võimalus Vinni-Pajusti raamatukogul uude hoonesse kolimiseks on siiski jälle päevakorda tõusnud. Samas on oodata ümberkorraldusi Haljala vallas, kus osade harukogude lahtiolekuajad viiakse miinimumini ja väheneb ka töötajate arv.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogus on 2023.aasta muudatuste aasta: seda nii teeninduse- ja töökorralduse kui ka personali osas. Peale lugejaküsitluse läbi viimist saab ümber vaadata ka ruumipaigutus. Väljateenitud puhkusele siirdub kaks osakonnajuhatajat.

Jätkuvad keelekohvikud ja kohanemisteenuse pakkumine Ukraina sõjapõgenikele, lisarahastust loodetakse selleks saada läbi Rakvere Linnavalitsuse.

2023. aasta jooksul on eesmärk valmis saada pikalt planeeritud värkstuba, kus kõik soovijad saaksid kasutada erinevaid tehnikaseadmeid.

Suue tõenäosusega jõutakse 2023.aastal ka kogu hoone sisevalgustuse uuendamiseni.

Näitused ja väljapanekud koostatakse vastavalt välja kuulutatud teema-aastatele (liikumisaasta, sauna-aasta), kampaaniatele ja tähtpäevadele, raamatukogus toimuvatele sündmustele. Lasteosakonnas jätkuvad „Lugemisisu“ tunnid ja noorte 12+ vestlusklubi. Aasta jooksul on eesmärk üle vaadata nii osakonna teavikufondi sisu kui paigutus, et osakonna lugejate jaoks sobivad kogud oleks ka lihtsasti leitavad.

Koostaja: Lea Lehtmets, peaspetsialist

Direktor

Kaili Õunapuu-Seidelberg

/allkirjastatud digitaalselt/

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud (€)
Haljala VRK	16	71	300
Kadrina VRK	21	114	670
Laekvere RK	8	74	509
Rakke RK	7	31	118
Roela rk	4	17	196
Sõmeru rk	8	30	158
Tapa VRK	44	457	1 272
Tudu rk	2	10	12
Uhtna rk	4	18	184
Ulvi rk	2	8	217
Vinni-Pajusti rk	11	94	475
Viru-Jaagupi rk	1	5	10
Viru-Nigula VRK	13	2523	500
Väike-Maarja VRK	15	156	475
Lääne-Virumaa KRK	30	774	1914
KOKKU	186	4382	7010€

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Ene Heide

- Kadrina valla rahvale - konverentsil “Raamatukogu läbi aegade” esinemine ettekandega “Kadrina valla raamatukogu läbi aegade”
- Kolleegidele Kuusalu vallast- Kadrina valla raamatukogu tutvustav ülevaade
- Kadrina vallavolikogule - Viitna filiaali tegevusest ja tegevusetusest.
- Kadrina valla kultuuriinimeste aastalõpu koosolekul – ülevaade raamatukogude aasta tegemistest
- Kadrina vallavolikogu maaelukomisjoni aastalõpu koosolekul – ülevaade raamatukogude aasta tegemistest Kadrina valla raamatukogus ja selle filiaalides.

Kristel Lehtme

- Lühiloengud „Kultuuriline identiteet. Lugemiskultuur.“ Väike-Maarja Gümnaasiumi õpilastele.

Inge Pikkoja

- Uhtna topoteek - kogukondlik mänguruum oma võimalustega“ Linnakodaniku majamuuseumi fotoajaloo päeva raames
- Kuidas korrastada perekonna fotopärandit - Maal elamise päeva töötuba raamatukogus.

Ene Tamm

- Klassikaraadio salvestas Sõmeru raamatukogus direktor Ene Tamme saate „Raamatuhoidja“. Tunni ajane saade oli eetris 16.07.2022 /reporter Miina Pärn/

Sirje Võsa

- Tähtpäevad ja muutuvad tavad koroonakriisi ajal Saksi raamatukogu piirkonnas – ettekanne Rahvaluule Arhiivis.
- Jakob Kurberg 185 ja tema ehitatud Moe tehasekompleks 135 – ettekanne/esitlus Moe Muuseum-Külastuskeskuses Kurbergi saali avamisel.
- Jakob Kurberg 185, tema ja ta järeltulijate panus Tapa arengusse – loeng/esitlus Viru Instituudile Lääne-Virumaa Keskraamatukogus.
- Jakob Kurberg 185, tema ja ta järeltulijate panus Tapa arengusse – loeng/esitlus Tapa linna elanikele Tapa Kultuurikojas.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu töötajate esinemised:

Tiina Kriisa, Kaili Õunapuu-Seidelberg, Lea Lehtmets

- „Õppereisist Oslo raamatukogudesse“ Viljandi maakonna raamatukoguhoidjad

Leigi Kütt-Gistvall

- „Mida kirjanikud söövad?“ Lääne-Virumaa Vaegkuuljate Ühing

Leigi Kütt-Gistvall, Lea Lehtmets

- „Raamatukogult vanemaealistele Raamatud vanavanematest“ Lääne-Virumaa Pensionäride Ühing

Reet Tomband

- „Probleemipuntrad noorteromaanides“ Rakvere Gümnaasiumi 7.klasside õpilased

Kaili Õunapuu-Seidelberg

- „Loeks õige midagi? E-raamatud ja audioraamatud“ Sõmeru Põhikooli õpilastele
- „Lääne-Virumaa Keskraamatukogu ja pakutavad teenused“ Narva raamatukoguhoidjad

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2022)
Haljala VRK Vergi harukogu	Sanitaartehnika uuendamine
Rakke rk	ATS süsteemide paigaldamine pööningule. Raamatukogu ümbruse haljastusprojekt.
Väike-Maarja VRK	Sanitaartehnika uuendamine, internetipunkti valgustite vahetus, trepi parandus. Tuletõkkeukse paigaldamine Kiltsi harukogus.
Viru-Jaagupi	Raamatukogule uute ruumide täielik remont ja renoveerimine samas majas I korrusel.

LISA 4. Laste ja noorteüritused

Valik üritustest

Raamatukogu	Üritus	Osavõtjate arv
Aseri	Töötuba kalligraafiast, kirjandusest ja illustreerimiskunstist	17
Haljala	Raamatukogude aasta avamise üritused	68
Hulja	Maagiline sügisvaheaeg	14
	Jõuludisko	18
Jäneda	Nurmenukuvaatlus	11
	Kultuurilooline Jäneda	6
Jäneda+ Lehtse	Külla tuleb Reeli Reinaus	50+35
Kadrina	Ettelugemispäev, külas Heli Preismann - õpetlik kava, mida teha siis, kui metsa ära eksid.	52
	Lasteteater Lepatriinu etendus "Sirin särin"	73
Karepa	Kunstnik Maris Siimeri töötuba	21
Kihlevere	Jõuluvana külaskäik	59
Kiltsi	Pannkoogipidu	12
Laekvere	Kohtumine Anti Saarega	50
Laekvere	Kirjandusmäng	50
Lepna	Vanavanemate päev, kuidas saata postkaarti vanavanematele	10
Rakke	„Pannkookidega suurde suvesse“ ühisüritus lasteaias. Külas Pipi.	50
Roela	Külas jutuvestja Polina Tšerkassova	50
Simuna	Lugemistund	12
Sõmeru	Kohtumine lastekirjanike Kadri Hinrikuse, Jaanus Vaiksoo ja illustraator Kadi Kuremaga.	90
	Emakeelepäeva tähistamine lasteaiarühma Mõmmikutega. Laste loodud luuletuste esitamine ja autasustamine.	16
Tamsalu	Kohtumine kirjanik Indrek Koffiga	108
	Astrid Lindgreni sünniaastapäeva tähistamine koos Tamsalu Gümnaasiumi õpilastega	80
Tapa	Kohtumine Kristina Ruderiga	42
	Põhjamaade ettelugemise muinasjututunnid (13)	179
	Jõulunäidendid ja -tunnid (14)	159
Tudu	Lugemisbingo	5
Uhtna	Pannkoogipäev lasteaiale	60
	Maarja Nummertti näituse avamine koolimajas	80
Ulvi	Mängu ja jäätisepäev	30
	Põhjamaade kirjandusnädal. Loeme hommikuhämaruses	22
Varangu	Koolivaheaeg raamatukogus	3
Vergi	Kalurite päeva muinasjututuba ja lauamängud	8
Viru-Jaagupi	Joonistusvõistlus	10
Vinni-Pajusti	Kuhu lapsed said?	24

	Orienteerumismäng	36
	Konn ja võõras (väärtuskasvatus)	9
Viru-Nigula	Raamatukoguring (23)	117
	Rahatarkuse tund	10
Viru-Nigula (Kunda)	Jututuba (8)	117
	Lugemisisu pidu (3)	28
Vohnja	Morsetähestiku lahtikodeerimine ja lihavõttejänese peidetud šokolaadimunade leiukohtade otsimine	15
Võsu	Ettelugemine ja meisterdamine lasteaialastele	11
Võsupere	Aasta loom - pruunkaru	13
Väike-Maarja	Mis uudist?- kohtumine ajakirjanikuga	18
	Raamatukoguöö kino „Pörsas Ruudi“	12
	Lasteaia kevadmatk	43
Lääne- Virumaa KRK	Sõbrapäeva kaardivabrik ja sõbrapostkontor	15
	Koolivaheaja sevimised: Tulnukad tulevad! Meisterdame UFOsid	27
	Suur pannkoogitegu	85
	Meemikonkurss 4.-12. klassile "Kogu Eesti loeb!!/?"	24
	12+ noorte vestlusklubi: Sukeldudes Netflixis.	3
	Närvikõdi koobas	35
	RG 2.b klassi ühetäheraamatute esitlus ja näituse koostamine	18
	Projekt "Noortekirjanik igasse maakonda" kohtumine ulmekirjanik Katrin Topkiniga	35
	"Raamatukogu aardejaht I tuur"	35

LISA 5. Raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesannete täitmine

1. Kogude komplekteerimine ja töötlemine

Komplekteerimisel juhendatakse järgmistest dokumentidest: Rahvaraamatukogu seadus, Kultuuriministeeriumi määrus „Rahvaraamatukogu töökorralduse juhend“, Kultuuriministri määrus „Rahvaraamatukogudele riigieelarvest finantseeritavate kulude jaotamise kord“, Lääne-Virumaa Keskraamatukogu komplekteerimispõhimõtted. Komplekteerimisel arvestatakse ka piirkondade eripära, lugejate poolset nõudlust jne.

Tellimuste eest arveldamine toimub LVKRRK ja kohalike omavalitsuste vahelise lepingu alusel. Teavikute komplekteerimine toimub eelarve piires, 2022. a vähenes venekeelsete teavikute ost. Osakonnas töödeldakse vaid LVKRRK-le saabunud teavikud, maakonna raamatukogudele tellitud teavikute andmed sisestatakse elektroonilisse andmebaasi. Need teavikud töödeldakse raamatukogudes kohapeal.

Suhtlus maakonna raamatukoguhoidjatega on pidev, nii komplekteerimise teemadel kui ka raamatukoguprogrammi osas.

2. Rahvaraamatukogude tegevuseks vajalike bibliograafia-, täistekst- ja muude andmebaaside loomine ja pidamine

URRAM-i andmebaasi täiendamine toimub jooksvalt: luuakse uusi kirjeid ja lisatakse neile eksemplare. Pidevalt parandatakse, täiendatakse kirjeid ja ka ühildatakse dublikaate.

Vajadusel täiendatakse ka koduloo andmebaasi.

3. Rahvaraamatukogude statistilise aruandluse korraldamine ja tegevuse analüüsimine.

Maakonnaraamatukogu peaspetsialist jälgib vastavalt vajadusele raamatukoguprogrammis raamatukogude statistikat. Aasta lõpus kogutakse maakondlikku veebitabelisse andmeid raamatukogude IT ja teenuste kohta. Vastavalt vajadusele kogutakse andmeid ka aasta jooksul. Keskraamatukogu peaspetsialist korraldab aasta algul kõikide raamatukogude statistiliste näitajate aruandlust, nõustab statistika arvestuse, uuenduste ja muudatuste ning aruande täitmise osas raamatukoguhoidjaid, edastab kontrollitud aruanded rahvusraamatukogule.

Peaspetsialist kohandab sisulise aruande vormid vastavalt raamatukogu tüübile (eraldi iseseisvale raamatukogule, vallaraamatukogule ja harukogule) ning keskraamatukogule. Koostab täidetud aruannete põhjal maakonna koondaruande ja direktor edastab selle kultuuriministeeriumile.

Koondaruanne (ka maakonna rk-de aruanded) tehakse kättesaadavaks Lääne-Virumaa Keskraamatukogu kodulehel ning kokkuvõtet raamatukogude tegevusest aruandeaasta jooksul tutvustati kõikidele maakonna raamatukoguhoidjatele.

Kokkuvõtte valla raamatukogude statistilistest näitajatest koos aruannetega edastatakse omavalitsusjuhtidele.

4. Erialane nõustamine ja raamatukogutöötajate täienduskoolituse korraldamine.

Vt ka 2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused.

Maakonna raamatukogudele edastati jooksvalt infot erialaste ja raamatukogu tööd puudutavate koolituste kohta (ERÜ, RaRa, ELK, teiste organisatsioonide poolt pakutavad) nii e-posti kui sotsiaalmeedia vahendusel.

Raamatukoguhoidjaid nõustati jooksvalt nii telefoni kui e-posti teel. Külastati viite maakonna raamatukogu, et abistada töötajaid raamatukoguprogrammi kasutamisel, kogude korrastamisel,

selgitada statistika märkimise põhimõtteid ning tutvuda raamatukogude elu-olu ja töökorraldusega.

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu lasteosakonna juhataja on kontaktisikuks ERÜ lastetöötoimkonna ning Eesti Lastekirjanduse Keskuse info edastamisel maakonna haruraamatukogudele. 2022. aastal koordineeriti Nukitsa konkursi maakonnavoору ning konkursi laiendava projekti „Nukitsa pilditegu“ läbiviimisega, lugemisprogrammi „Lugemisisu“ korraldamist, üle-eestilist pannkoogipäeva, juhendati ettelugemise võistluse ettevalmistamist ning korraldati võistluse maakonnavoору, meemikonkurss „Kogu Eesti loeb!/?“